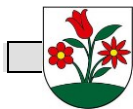

AKTUALIZÁCIA PROGRAMU
HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE
DOLNÝ VADIČOV
na roky 2018 - 2025

Júl 2018

INFORMÁCIE O SPRACOVANÍ

Na príprave Aktualizovaného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov na obdobie 2018 – 2025 spolupracovali:

Obecné zastupiteľstvo obce Dolný Vadičov:

- *Peter Koža*
- *Ing. Lubomír Králik*
- *Erika Mečiaková*
- *Ján Záhradník*
- *Michal Neománi*

Starostka obce Dolný Vadičov: Miroslava Ondreášová

Občania obce, predstavitelia podnikateľských a verejno-prospešných organizácií, materskej školy a neziskových organizácií pôsobiacich v obci.

OBSAH

Úvod.....	4
1. ANALYTICKÁ ČASŤ	7
1.1 CHARAKTERISTIKA OBCE.....	7
1.2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	10
1.3 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ.....	13
1.4 HOSPODÁRSTVO	20
1.5 MAJETOK A HOSPODÁRENIE OBCE	26
1.6 ANALÝZA REALIZOVANÝCH OPATRENÍ.....	29
1.7 HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA ÚZEMIA.....	31
1.8 SWOT ANALÝZA.....	34
2. STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ	36
2.1 VÍZIA ÚZEMIA	36
2.2 STRATEGICKÝ CIEĽ.....	36
2.3 PRIORITY POTREBNÉ NA DOSIAHNUTIE STRATEGICKÉHO CIEĽA.....	37
2.4 OPATRENIA A AKTIVITY NA DOSIAHNUTIE PRIORITY.....	37
3. REALIZAČNÁ ČASŤ	42
3.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR.....	42
3.2 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PHSR.....	43
3.3 KOMUNIKAČNÝ PLÁN.....	45
3.4 AKČNÝ PLÁN.....	47
4. FINANČNÁ ČASŤ	51
4.1 FINANČNÝ PLÁN.....	52
4.2 PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 - 2020.....	58
4.3. PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2021 - 2027.....	61
4.3 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR OBCE DOLNÝ VADIČOV.....	62
5. ZÁVER	63
Prílohy	64

Úvod

Aktualizovaný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov na roky 2018 – 2025 (ďalej len PHSR) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou a existujúcimi rozvojovými dokumentmi, v zmysle platnej legislatívy - zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z. Program rozvoja obce je vypracovaný podľa Metodiky na vypracovanie PHSR obce/obcí/VUC (verzia 2.0). Metodika bola vytvorená pracovnou skupinou zriadenou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR s cieľom zjednotiť proces spracovania PHSR a jeho obsah, v súlade s legislatívou SR. Vypracovaním PHSR sa bude pokračovať v už zavedenom procese strategického plánovania a zlepšovania zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa konkurencieschopnosť obce pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry. PHSR je strednodobý rozvojový dokument, vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňujúci ciele a priority ustanovené v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja, na území ktorého sa obec nachádza. Je vypracovaný aj v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou obce a pri uplatňovaní partnerstva. PHSR pozostáva z analytickej, strategickej a programovej časti. Jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2, zákona 539/2008 Z.z.

Formulár 1: Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania	
Názov dokumentu	Aktualizovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov na roky 2016 - 2025
Forma spracovania	Pracovníci samosprávy, s pomocou externých odborníkov (spolupráca)
Riadenie procesu spracovania	<ul style="list-style-type: none"> ✓ pracovná skupina bola zložená z vedenia obce, zamestnancov obecného úradu, poslancov obecného zastupiteľstva, ✓ spracovania PHSR sa zúčastnili občianske a záujmové združenia a podnikateľské subjekty v obci, ✓ verejnosť bola zapojená prostredníctvom prieskumu a informovanie verejnosti prebiehalo prostredníctvom zasadnutí obecného zastupiteľstva.
Odborný garant tvorby PHSR	Ing. Zuzana Žideková
Obdobie spracovania	PHSR bol spracovaný v roku 2018, harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	Náklady na vlastné spracovanie PHSR boli financované z rozpočtu obce.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

PHSR v rozhodujúcej miere vyjadruje záujmy občanov zapojených do programovacieho procesu formou prieskumu, v ktorom definovali problémy a predpoklady rozvoja obce.

Výsledkom spoločných stretnutí a pravidelnej komunikácie je kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PHSR. V rámci procesu vypracovania PHSR prebiehalo vyhodnotenie predchádzajúceho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov na roky 2007 - 2013, zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie pracovných stretnutí a spracovanie získaných informácií.

Formulár 2: Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
<i>Informačné formuláre, tabuľky údajov</i>	áno		
Využitie existujúcich médií			
<i>Informovanie v obecnom rozhlase</i>	áno		
<i>Informovanie v miestnej TV</i>	nie		
Stretnutia			
<i>Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami</i>	áno	áno	áno
<i>Využitie obyvateľov na získavanie názorov</i>	áno	áno	áno
Poradné skupiny			
<i>Miestne poradné skupiny</i>	nie	nie	nie
Riešenie problémov			
<i>Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora</i>	nie	áno	áno

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

PHSR umožňuje obci koncepčné a plánovité riadenie, spolufinancovanie rozvojových projektov i vlastných investičných a neinvestičných aktivít, prípadne aktivít, ktoré sú financované zo zdrojov súkromných investorov. Je to živý dokument reagujúci na potrebné zmeny, zapríčinené vnútornými alebo vonkajšími faktormi, a preto sa predpokladajú aj jeho tvorivé dodatky, inovácie a aktualizácie. Na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

PHSR tvorí tiež základ pre plánovanie dlhodobého trvalo udržateľného rozvoja obce. Zároveň je však potrebné, aby obec účelovo nezlavovala z rozvojových princípov a hodnôt a udržala si napĺňanie svojej vízie a stanovených strategických cieľov v čo najširšom meradle.

Formulár 3: **Harmonogram spracovania PHSR**

Rok 2015/2016	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Prípravná časť										
Analytická časť										
Strategická a programová časť										
Realizačná časť										
Finančná časť										
Kompletizácia										
Schválenie										

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Dolný Vadičov na roky 2018 - 2025 je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov štrukturálnych fondov). Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na miestnej, národnej a nadnárodnej úrovni.

ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Charakteristika obce

Orgány obce

Základnými orgánmi obce Dolný Vadičov sú **obecné zastupiteľstvo a starosta obce**. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce Dolný Vadičov, zložený z 5 poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Funkčné obdobie poslancov končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva. Starosta je predstaveným obce a jej najvyšším výkonným orgánom. Starostu volia obyvatelia obce v priamych voľbách. Je štatutárnym orgánom obce v majetkovoprávných vzťahoch obce a pracovnoprávných vzťahoch pracovníkov obce. V administratívnych vzťahoch je správnym orgánom (§ 13 ods. 3 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení). Obecné zastupiteľstvo má zriadenú jednu stálu komisiu:

- Komisia verejného záujmu, 5 členov

Obecné zastupiteľstvo môže podľa potreby zriadiť stále alebo poradné komisie, ktorých činnosť a pôsobnosť upraví Štatút obce.

Symbolmi Obce Dolný Vadičov sú **znak, zástava a pečať**. Obec používa uvedené symboly pri výkone svojich samosprávnych funkcií.

Z hľadiska verejnej správy je obec súčasťou vyššieho územného celku Žilinského samosprávneho kraja. Patrí do okresu Kysucké Nové Mesto. Tvorí spoločne celok NUTS I – Slovenská republika, v rámci územných jednotiek NUTS II – Stredné Slovensko – Žilinský kraj, NUTS III – VÚC Žilina, LAU IV – okres Kysucké Nové Mesto a LAU V – obec Dolný Vadičov. Ide o klasifikáciu, ktorá je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat), v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Obec je členom nasledovných organizácií:

- **Miestna akčná skupina Dolné Kysuce** – MAS DOLNÉ KYSUCE, ktorej pôsobnosť je vymedzená katastrálnym územím obcí Rudiny, Nesluša, Radoľa, Dolný Vadičov, Dolný Vadičov, Kysucký Lieskovec, Lodno, Lopušné Pažite, Ochodnica, Povina, Rudinská, Rudinka a Snežnica. Členmi MAS RD je 13 obcí a 14 ďalších subjektov neverejnej sféry. Je to právnická osoba založená v súlade s ustanoveniami zákona 83/1990 Zb. o združovaní občanov - dobrovoľný zväzok verejno – súkromného partnerstva za účelom získavania finančných prostriedkov na rozvoj vidieka.
- **Obec je akcionárom spoločnosti SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.** Akciová spoločnosť vznikla v roku 2006 ako nástupnícka spoločnosť po zaniknutej Severoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Prevádzkuje vodovody, kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v regiónoch Žiliny a Kysúc. Akcionármi spoločnosti sú výlučne mestá a obce. Z celkového počtu akcií 96,5 % vlastní 102 miest a obcí z regiónov Žiliny a Kysúc.
- **ZMOS** - Združenie miest a obcí Slovenska vzniklo na obhajobu spoločných záujmov všetkých združených sídiel. Jeho úlohou nie je vstupovať do riešenia individuálnych problémov jednotlivých členských miest a obcí. Všetky aktivity od roku 1990, smerujú k reforme verejnej správy, k financovaniu obcí a miest, k prijatiu nových alebo zachovaniu existujúcich kľúčových zákonov o územnej samospráve v podstatne nezmenenej podobe a k zachovaniu súčasného volebného systému. ZMOS má dobrovoľný charakter, jeho činnosť je hradená ťažiskovo z príspevkov členských obcí a miest.

- **Združenie obcí Regionálne vzdelávacie centrum Martin** vzniklo na podnet obcí a miest v roku 1993 ako záujmové združenie miest a obcí za účelom vzdelávania. Ponúka členský princíp pre všetkých, ktorí sa chcú pripojiť a využívať poskytované služby. Organizuje podujatia zamerané na pomoc a podporu pri realizácii nových legislatívnych zmien v praxi, ale aj na riešenie každodenných problémov miest, obcí a škôl.

Geografická, geologická a zemepisná charakteristika

Obec Dolný Vadičov sa nachádza v severnej časti Slovenskej republiky, v Žilinskom samosprávnom kraji, 6,5 kilometrov na juhovýchod od Kysuckého Nového Mesta. Leží v centrálnej časti Kysuckej vrchoviny, v nadmorskej výške 440 m, vo Vadičovskej doline. Prírodnou dominantou územia je vrch Ľadonhora, s nadmorskou výškou 999 m, najvyšší vrch Kysuckej vrchoviny. Je to veľmi strmý, najvýchodnejší vrchol chrbta Stien nachádzajúci sa na sever od obce. Ľadonhora je prírodnou rezerváciou o rozlohe 285 ha. Katastrálne územie obce má rozlohu 5950 km². Obec susedí s katastrálnymi územiami obcí Prostredný Vadičov, Horný Vadičov, Kotrčina Lúčka, Zástranie, Lopušné Pažite, Budatínska Lehota. Rozlohou patrí medzi malé vidiecke sídla. Územie má charakter podhorskej vidieckej krajiny s vysokým podielom lesných porastov (42,7%).

Široké okolie obce sa nachádza vo flyšovom a bradlovom pásme Karpát, tvorenom, z väčšej časti, druhohornými horninami v južnej časti územia a v severnej časti sú pohoria tvorené treťohornými horninami. Celé katastrálne územie obce Dolný Vadičov patrí do geomorfologického celku Západné Karpaty, subprovincie vonkajšie Západné Karpaty a oblasti Stredné Beskydy, ktorej súčasťou je aj Kysucká vrchovina. Charakter krajiny dotvára horský, veľmi členitý terén okolitých masívov hôr a úzke údolie Vadičovského potoka.

Súčasný reliéfový proces na väčšine územia predstavujú silný fluvialny erózný proces so značnou hĺbkovou eróziou a značný pohyb svahových hmôt v horskom reliéfe. Na úpätí priľahlých svahov a v blízkosti vodných tokov sa vyskytujú zosuvné územia, ktoré v niektorých prípadoch zasahujú do intravilánu obce. Celkovo je v tejto oblasti zaregistrovaných 56 svahových deformácií (39 potenciálnych a 17 stabilizačných).

Predmetné územie spadá aj do nízkeho až stredného radónového rizika, ktoré môže tiež negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Obe tieto riziká bude potrebné posudzovať, pri stavebnom využití územia.

Obec Dolný Vadičov leží mimo hlavných rozvojových stredísk regiónu. Dominantná funkcia obce je, aj zostane obytná, čiastočne hospodárska a oddychovo-rekreačná. Územie je významné z hľadiska ochrany podzemných a povrchových vôd, ochrany prírody a krajiny, priaznivých prírodných podmienok a možného rekreačného využitia.

Z hľadiska funkčného využitia môžeme obec rozdeliť na relatívne homogénne oblasti:

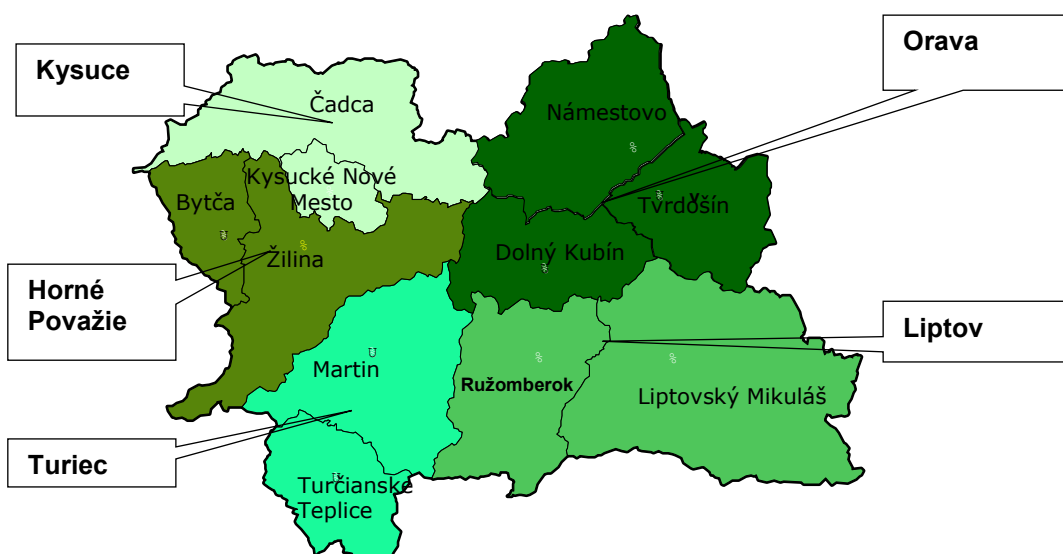
- Obytná zóna v údolí Vadičovského potoka – v lokalite sa nachádzajú pozemky rodinných a bytových domov a väčšina objektov občianskej vybavenosti.
- Zóna ochrany krajiny a prírody - Prírodná rezervácia Ľadonhora
- Lokality nadväzujúce na intravilán obce – nachádza sa tu poľnohospodárska pôda a lesný porast.

Z hľadiska územno-správneho členenia, patrí Dolný Vadičov do okresu Kysucké Nové Mesto, Žilinského samosprávneho kraja, ktorý je so svojou rozlohou 6 788 km², tretím

najväčším krajom Slovenskej republiky a zaberá 13,9 % z rozlohy štátu. Podľa územno - správneho usporiadania sa Žilinský kraj člení na 11 okresov. V kraji je 315 obcí, z toho 18 so štatútom mesta.

Obr. č. 1: Mapa Žilinského samosprávneho kraja

História obce

Prvá písomná zmienka o obci Dolný Vadičov je z roku 1359. Založili ju na klčovisku koncom 14. a začiatkom 15. storočia. Patrila zemanom Rudinskému a Nedeckovi, neskôr panstvu Strečno. Dolnokysucká obec leží v údolí Vadičovského potoka uprostred kysuckých vrchov Ľadonhora (999 m n. m.) a Holý vrch (881 m n. m.). Historicky známe názvy obce: Silva Waditzow (1385), Vadychov (1419), Also Vadycho (1505), Nagy Wadyczow (1516), Alsó-Vadicso, Dolní Wadičov (1773), Alschó-Wadicschó (1786), Alsó-Vadicsó, Dolný Wadičov (1808), Alsóvadicsó (1863), Alsóvadicsó (1873 - 1902), Alsóvadas (1907 - 1913), Dolný Vadičov, (Dolný) Vajčov (1920), Dolný Vadičov (1927). Susediacimi obcami sú Kysucké Nové Mesto, Budatínska Lehota, Horný Vadičov, Kotrčiná Lúčka, Žilina – Zástranie a Lopušné Pažitie. Podľa posledného sčítania ľudu mala obec 403 obyvateľov. V roku 1976 – 1990 sa vysťahovali mnohí obyvatelia obce do Kysuckého Nového Mesta, Žiliny a iných obcí Slovenska a Čiech. Obyvatelia obce sa hlásia k rímskokatolíckemu náboženstvu, obec je filiálkou farnosti Horný Vadičov. Obec bola známa roľníctvom, drevorubačstvom, salašníctvom, rybolovom, ťažbou dreva, výrobou dreveného náradia a riadu, chovom dobytky, tkaním kobercov a drotárstvom. Etnografické osobnosti obce: „Čo väčší pán v Terchovej, musel mať na svadbe muzičky z Vajčova“. Tento výrok charakterizuje hrdú osobitosť obce. V obci sa používa dolnokysucké nárečie patriace do skupiny západoslovenských nárečí. Kroje sú variantmi terchovského kroja.

Najznámejšou osobnosťou pochádzajúcou z obce Dolný Vadičov je farmaceut a výtvarník Zdeňek Bugán. Vyštudoval základnú školu v Čadci, od roku 1976 študoval na Farmaceutickej fakulte UK v Bratislave, v roku 1977 – 1981 absolvoval súkromné štúdium v ateliéri akademického maliara Jozefa Bubána v Bratislave, v roku 1981 získal s Cenou rektora UK profesný titul doktora farmácie (PharmDr.). V roku 1989 sa stal členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov. V roku 1984 vydali v Dánsku monografiu o jeho grafickej práci, od roku 1985 spolupracuje ako ilustrátor s vydavateľstvami na Slovensku, v Belgicku, Česku a Holandsku, venuje sa kresbe, maľbe, voľnej a užitej grafike a knižnej ilustrácii. Od roku 1981 mal 37 samostatných výstav a zúčastnil sa na vyše 130 kolektívnych výstavách.

1.2 Technická infraštruktúra

1.2.1 Dopravný systém

Jedným z dôležitých predpokladov rozvoja cestovného ruchu je dopravná dostupnosť regiónu a efektívny dopravný systém na jeho území. Poloha regiónu Kysúc je predurčená na cezhraničnú spoluprácu s priľahlými regiónmi na českej i poľskej strane Beskýd. Prostredníctvom dopravných prepojení modernými tepnami sa regiónu Kysúc ponúka možnosť akcelerovať svoj hospodársky a spoločenský rozvoj.

Miestne a obslužné komunikácie

Obec Dolný Vadičov leží mimo hlavných cestných sietí Slovenska. Jediné cestné spojenie s obcou je prostredníctvom štátnej cesty III/2054, ktorá sa napája na štátnu cestu I/11 Žilina-hranica ČR, ktorá je súčasťou európskeho cestného ťahu E 75. V lokalite Kysucké Nové Mesto – Radol'a sa v lete 2015 začalo s výstavbou diaľnice D-18 Hričovské Podhradie – Kysucké Nové Mesto, ako súčasť európskeho koridoru v smere sever-juh.

Tabuľka 1: **Stav dopravnej infraštruktúry**

Dĺžka miestnych komunikácií	Počet autobusových zastávok	Počet mostov a lávok	Vlak	Benzínová pumpa	Dĺžka chodníkov	Parkovacie plochy
22,6 km	2	6 + 4	nie	nie	0 km	áno

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2016

Miestne obslužné komunikácie sú spolu v dĺžke 22,6 km (asfaltové 2,96 km a štrkové a nespevnené 19,64 km). Asfaltové komunikácie majú zväčša nevyhovujúce technické parametre a kvalitu vozovky. Problémom sú chýbajúce chodníky pre peších. Šírka komunikácií sa pohybuje v rozmedzí 3,0 – 5,0 m podľa priestorových možností. Komunikácie svojou smerovou, šírkovou a povrchovou úpravou nevyhovujú vždy kladeným požiadavkám. Preto v novom programovacom období plánujeme miestne komunikácie postupne rekonštruovať a to najmä v bočných uliciach.

Okolité lesné cesty – nespevnené komunikácie sú tiež v zlom technickom stave. Vedú cez pozemky a lesné porasty súkromných majiteľov lesov. Takmer všetky majú narušený povrch a sú zhotovené len zhutnením kameniva alebo zeminy na povrchu.

Chodníky v obci vybudované nie sú. V aktuálnom Programovom období chceme vybudovať cca 500 m chodníkov pri autobusových zastávkach.

Dopravné spojenie

Do obce premáva pravidelná autobusová doprava spájajúca obec s okresným mestom Kysucké Nové Mesto. Zabezpečuje ju SAD Žilina, a.s. Obec je sprístupnená linkami SAD s počtom 1 autobusových liniek s miestnym významom. V obci sú 2 zastávky SAD. Ich rozmiestnenie, z hľadiska dochádzkových vzdialeností, vyhovuje potrebám obyvateľov obce. Zastávky majú vybudované odstavné pruhy, V minulom programovacom období boli obe zastávky zrekonštruované.

Obec nemá priame spojenie po železničnej trase. Železničné spojenie umožňuje trať č. 402 Čadca - Kysucké Nové Mesto - Žilina. Najbližšia nástupná stanica je v Kysuckom Novom Meste, vzdialená cca 7 km.

Parkoviská v obci

Parkovanie v obci je riešené individuálne na vlastných pozemkoch alebo v súkromných garážach obyvateľov. Parkovacie miesta sú len pri obecnom úrade, čo je centrálna časť obce. Parkovacie miesta plánujeme vybudovať pri MŠ.

1.1.2 Vybavenosť územia

Tabuľka 2: **Obecná infraštruktúra**

Plyn	Vodovod	Kanalizácia splašková	ČOV	Vykurovanie	Internet	Káblková TV
áno	áno	nie	nie	TP, El, plyn	áno	nie

Zdroj: Obecny úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Zásobovanie vodou a kanalizácia

Zásobovanie pitnou vodou je zabezpečené prostredníctvom Vodovodu Dolný Vadičov, ktorý je napájaný z prameňa pod vrchom Ladonhora. Tento výdatný prameň spadá do pásma hygienickej ochrany a je v správe SEVAK, a.s.

Problémom obce je nevybudovaná verejná kanalizačná sieť. SEVAK realizoval odkanalizovanie Dolných Kysúc v rokoch 2011 – 2014, kedy bola vybudovaná kanalizačná sieť po koniec obce Radoľa. Do roku 2025 nie je pripravený projekt na odkanalizovanie obcí Vadičovskej doliny. Vzhľadom na to, že obec leží v pásme hygienickej ochrany vodných zdrojov (PHO) je potrebné v blízkej budúcnosti splaškovú kanalizáciu dobudovať.

Verejné objekty a rodinné domy v obci sú odkanalizované vlastnou domovou kanalizáciou (žumpami, alebo septikmi, 35 rodinných domov má čistiareň odpadových vôd (ČOV). Odvoz odpadov zo septikov a žump si vlastníci objektov zabezpečujú na vlastné náklady. Dažďová voda je odvádzaná rigolmi popri miestnych komunikáciách, alebo priamo do miestnych potokov.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Dolný Vadičov má štyri trafostanice 22/0,4kV. Je zásobovaná elektrickou energiou VN odbočkou z 22 kV vedenia č. 111, vyvedeného z napájacieho uzla 110 /22 kV transformovne Kysucké Nové Mesto a VN odbočkou z 22 kV vedenia č. 1198, vyvedeného z napájacieho uzla 110/22 kV transformovne Žilina Tepláreň. Sekundárna sieť v obci je celoplošne zrealizovaná vzdušným rozvodom po betónových stĺpoch, vrátane verejného osvetlenia v intraviláne obce. Verejné osvetlenie pozostáva z 58 LED svietidiel. V roku 2017 bola zrealizovaná rekonštrukcia verejného osvetlenia a rozvádzača. Bolo vymenených 52 existujúcich svietidiel za svietidlá spĺňajúce najnovšie normy na osvetlenie komunikácií - moderné, energeticky úsporné svietidlá s nulovými svetelnými emisiami. Zároveň bola svetelná sústava doplnená o 6 nových svietidiel. Benefitom výmeny svietidiel je svietenie v celej obci aj v nočných hodinách, čo pri predchádzajúcich finančných nákladoch nebolo možné. V rámci obecnej výstavby, mimo intravilánu, obec priebežne dopĺňa svetelné body.

Zásobovanie plynom

Obec Dolný Vadičov je plynofikovaná. Zásobovacím zdrojom zemného plynu je VTL Kysucký plynovod DN 300, PN 40, prechádzajúci juhovýchodne od intravilánu obce a následná VTL odbočka pre Kysucké Nové Mesto o parametroch DN 150, PN 40. Z tejto prípojky je pripojená regulačná stanica plynu RS 3000, ktorá slúži pre zásobovanie obcí Dolný Vadičov, Horný Vadičov a Lopušné Pažite. Pre všetkých potenciálnych odberateľov plynu sú vytvorené dostatočné podmienky na odber plynu. Ďalšie rozširovanie plynovodnej sústavy je možné iba v prípade nových stavebných činností a rozšírenia IBV. Infraštruktúru si zabezpečujú stavitelia na svoje náklady.

Zásobovanie teplom

Obec Dolný Vadičov patrí do mierne teplej klimatickej oblasti. Dĺžka vykurovacieho obdobia je priemerne 200 - 220 dní. Z celkovej súčasnej potreby tepla cca 90 % pokrýva spaľovanie zemného plynu. Ostatná potreba sa uskutočňuje spaľovaním pevných palív, alebo elektrickou energiou. Zásobovanie teplom je decentralizované do malých domových a individuálnych kotolní, časť bytov je vykurovaná pecami. Za rozvojový zámer považujeme kvalitatívnu zmenu používaného paliva.

Obec podporuje aj využívanie netradičných zdrojov tepla ako sú tepelné čerpadlá, slnečná energia, biomasa a pod. Využitie slnečnej energie je v tejto oblasti možné len pre ohrev TUV, nakoľko pre zimné vykurovanie je vzhľadom na klimatické pomery málo účinné a vyžaduje ešte prídavný zdroj tepla. Náklady na inštaláciu nových technológií, využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, sú na Slovensku stále dosť vysoké. Preto obec podporuje občanov pri využívaní podpory cez Národný projekt Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry „Zelená domácnostiam“, ktorá je plánovaná v programovacom období 2014 - 2020.

Pošta, informačné zariadenia, telekomunikácie

Poštové služby v obci sú zabezpečované v susednej obci Horný Vadičov, kde je aj poštová prevádzka.

Obec Dolný Vadičov má vybudovanú sieť miestneho rozhlasu. V roku 2008 bol miestny rozhlas kompletne zrekonštruovaný. Bola inštalovaná nová bezdrôtová ústredňa, umiestnená v budove OÚ. Na určených stožiaroch verejného osvetlenia sú zabudované reproduktory pre potrebné pokrytie ozvučenia obce. Vonkajšie prijímače sú napájané pripojením na stožiare VO, kde sa dobíjajú ich baterky. Pre navrhované riešenie novej IBV a jej vybavenosťou je potrebné počítať s vybudovaním nových vonkajších prijímačov a reproduktorov do oblasti navrhovanej výstavby.

Vykrytie záujmového územia TV signálom je na dobrej úrovni. Z hľadiska telekomunikačného členenia sa riešené územie nachádza v UTO Kysucké Nové Mesto, ktoré prislúcha do sekundárnej oblasti so sekundárnym centrom Žilina. V obci je zriadený miestny telefónny obvod s digitálnou ústredňou RSÚ o kapacite 999 Fp, ktorá slúži pre obce Dolný Vadičov, Horný Vadičov a Lopušné Pažite. Na obojsmerný prístup k informáciám v smere občan - obec a opačne je zriadená webová stránka obce www.dolny-vadicov.sk, ktorá slúži ako obecný informačný portál. Obec 1x ročne vydáva obecné noviny pod názvom „Informačník Dolného Vadičova“.

V roku 2014 bol z dotácie MV SR, v rámci Programu prevencie kriminality, v obci vybudovaný kamerový systém pozostávajúci z 5 digitálnych stacionárnych kamier s nočným videním. Záznam z nich sa zaznamenáva na pamäťové médium na obecnej úrade. Výstup z

neho možno archivovať a v prípade potreby použiť na odhalenie páchatel'ov trestnej činnosti v súčinnosti s príslušnými orgánmi Policajného zboru. Štyri kamery sú umiestnené na budove obecného úradu – sledujú široké okolie okolo OÚ. Jedna kamera je na hlavnej ceste. V súčasnosti obec pripravila projekt, v rámci Programu rozvoja vidieka, na rozšírenie kamerového systému o ďalších 20 kamier, ktoré budú rozmiestnené po celej obci. Kamery budú vybavené senzorom na zachytávanie automobilových ŠPZ.

1.3 Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť

Obec Dolný Vadičov má obytnú funkciu s primeranou občianskou vybavenosťou, športovým využitím a rekreáciou. Z hľadiska funkčného členenia a organizácie územia, obec pozostáva z jedného obytného okrsku a zóny rekreácie.

Urbanistickú štruktúru obce tvoria pôvodné jednotraktové murované domy, zriedka aj drevené s architektonickými úpravami a novšie stavby väčšinou 1 - 2 podlažné, murované, dvojtraktové so sedlovými strechami. Zastavaná časť Obce Dolný Vadičov tvorí ucelenú kompaktnú štruktúru. V obci sa v posledných rokoch budujú aj nové drevené rodinné domy.

V programovacom období 2007 – 2015 bolo v obci zrealizovaných niekoľko investičných aktivít. V roku 2010 bol z časti zrekonštruovaný kultúrny dom a súčasne priestory OÚ. V rokoch 2012 – 2017 bola rekonštruovaná budova materskej školy. V roku 2017 bola obnovená sústava verejného osvetlenia. Obec má dlhodobo v pláne výstavbu bytových jednotiek prestavbou objektu bývalého MNV. Projektová dokumentácia na túto náročnú investičnú akciu je pripravená a obec plánuje realizovať prestavbu budovy s podporou Štátneho fondu pre rozvoj bývania (ŠFRB). V tabuľke č. 3 je poskytnutý prehľad o existencii základných aj doplnkových zariadeniach občianskej vybavenosti v obci. Ide o vybavenosť v oblasti technickej infraštruktúry, služieb, sociálnych služieb, zdravotníctva, školstva, kultúry a športového využitia.

Tabuľka 3: **Sociálna infraštruktúra v obci**

Pošta	Obchod	Pohostinstvo	Hasičská zbrojnica	Kultúrny dom	Lekár	Lekárneň
nie	1	1	áno	áno	nie	nie

Miestna TV	Miestny rozhlas	Materská škola	Základná škola	Telocvična	Knížnica
nie	áno	áno	nie	nie	áno

Kostol	Kaplnka	Zvonica	Dom smútku	Cintorín	Bankomat	Podnikateľský subjekt
nie	áno	áno	áno	áno	nie	nie

Bankomat	Podnikateľský subjekt	Športový areál	Tenisové kurty	Kino	Amfiteáter
nie	nie	1	nie	nie	nie

Futbalové ihrisko	Športový areál	Verejne prístupný internet	www stránka obce	Informačné centrum	Propagačný materiál
nie	1	áno	áno	nie	nie

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Školstvo

V obci máme zriadenú materskú školu s kapacitou 24 žiakov. Materská škola je v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Materská škola sa nachádza v samostatnej budove, ktorá bola v rokoch 2012 - 2016, za účelom zníženia energetickej náročnosti a zlepšenia výchovného prostredia detí, zrekonštruovaná – zateplenie budovy, obnova interiéru, rekonštrukcia sociálnych zariadení, oprava a modernizácia strechy, obnova detského ihriska, pri materskej škole bola vybudovaná oddychová zóna a športová plocha. Okrem detí sa v MŠ stravuje 15 ďalších stravníkov, vrátane personálu a dôchodcov.

Tabuľka 4: Vývoj počtu žiakov v základnej a materskej škole

Šk. rok	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Žiaci MŠ	19	23	23	25	24

Zdroj: Materská škola Dolný Vadičov 31.5.2018

V obci nie je zriadená základná škola. Deti v rámci povinnej školskej dochádzky navštevujú základnú školu v susednej obci Horný Vadičov, ktorá je spoločným školským obvodom oboch obcí. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z obce navštevovať, sa nachádzajú v Kysuckom Novom Meste, Žiline a Čadci.

Šport

V areáli MŠ sa nachádza športový areál s vybetónovaným ihriskom využívaným na rôzne loptové hry ako futbal a vybíjaná, s altánkom a hracími prvkami pre deti. Do roku 2019 je naplánované vybudovanie oplotenia.

Sociálna starostlivosť a zdravotníctvo

Obec Dolný Vadičov, v súlade so Zákomom o sociálnych službách, zabezpečuje svojim obyvateľom posudkovú činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu, základné sociálne poradenstvo a opatrovateľskú službu.

Obec je registrovaná v registri poskytovateľov sociálnych služieb, v súčasnosti však túto službu, prostredníctvom obecných opatrovateľiek, nezabezpečuje. O občanov, ktorí potrebujú opatrovateľskú službu, sa starajú rodinní príslušníci v ich domácom prostredí. V prípade potreby obec pomáha občanom pri umiestňovaní v Domove sociálnych služieb alebo Domove dôchodcov. V Dolnom Vadičove v čase spracovania PHSR nepôsobí žiaden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý je zapísaný v registri poskytovateľov sociálnych služieb Žilinského samosprávneho kraja. Vzhľadom k postupnému zvyšovaniu vekového priemeru v obci bude potrebné v novom programovacom období hľadať riešenia na zabezpečenie sociálnych služieb pre väčšie množstvo prestárlych občanov. Riešením by mohol byť denný stacionár, na ktorý je možné získať podporu z EÚ aj zo ŠR.

Obec v roku 2018 vypracovala Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018 – 2023, ktorý bližšie popisuje stratégiu rozvoja sociálnych služieb v obci.

Na území Kysuckého Nového Mesta, najbližšie k obci Dolný Vadičov a priľahlých dedín, je možné zabezpečiť sociálne služby pre nevládných občanov v Centre sociálnych služieb Fantázia, ktoré poskytuje svoje služby, ako domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie. Je to zariadenie sociálnych služieb, v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, ktoré poskytuje ambulatnú - dennú a týždennú – pobytovú formu sociálnej služby. Sociálne služby

sú poskytované na dvoch pracoviskách - na Belanského ulici 12/8 v Kysuckom Novom Meste s ambulatnou a týždennou pobytovou formou sociálnej služby a v obci Horný Vadičov č. 54 kde je zabezpečená celoročná - pobytová forma sociálnej služby. Obe pracoviská sú domovmi sociálnych služieb a špecializovanými zariadeniami. Zariadenie v Kysuckom Novom Meste má 21 lôžok pre týždennú - pobytovú formu sociálnej služby a 14 miest pre ambulatnú formu sociálnej služby. Prijímatelia sociálnej služby sú ubytovaní v jedno a dvoj posteľových izbách. K dispozícii majú záhradu, ktorá je vybavená hojdačkami, lavičkami, záhradným krbom a altánom s posedením. Zariadenie v Hornom Vadičove bolo vybudované za účelom poskytovania sociálnych služieb pre dospelých znevýhodnených ľudí, ľudí s Alzheimerovým ochorením a seniorov. Má kapacitu 38 lôžok v 1 – 4-posteľových izbách, pre pobytovú – celoročnú formu sociálnej služby. Obyvatelia majú k dispozícii záhradu, kaplnku a možnosť pracovať v sklárskej, tkáčskej a drevárskej dielni.

V obci nie sú v súčasnosti zastúpené žiadne zdravotnícke ani lekárske služby. Spádové územie na prevádzkovanie lekárskeho pracoviska je veľmi malé. Pre poskytovanie lekárskej starostlivosti dospelých, deti aj dorast sú vyčlenení praktickí lekári, ktorí majú ambulanciu v budove polikliniky v Kysuckom Novom Meste. V rámci stomatologického ošetrovania prideliť starostlivosť o občanov jednotlivým lekárom v Kysuckom Novom Meste ŽSK, odbor zdravotníctva. V rámci slobodnej voľby lekára môžu občania zdravotnícku starostlivosť využívať u lekárov, s ktorými uzatvoria zmluvu. Dostupnosť polikliniky a lekárne v Kysuckom Novom Meste je 10 km. Najbližšia nemocnica, vo vzdialenosti 20 km, je v krajskom meste Žilina a okresnom meste Čadca vo vzdialenosti 25 km.

Správa obce a kultúra

Správu obce, administratívne úkony a služby pre občanov zabezpečuje **obecný úrad**, ktorý je umiestnený v jednej budove s kultúrnym domom. Priestory pre chod samosprávy sú umiestnené na prízemí. Obecný **kultúrny dom** má sálu a 1 oddelené krídlo so šatňami, kuchynkou a spoločenským priestorom s kapacitou 150 miest. To umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí prezentujúcich miestnych tradícií a zvykov miestnych obyvateľov ako aj rôzne divadelné predstavenia, príležitostné oslavy, koncerty a diskotéky pre mládež. Priestory kultúrneho domu pravidelne využíva Lesné spoločenstvo Urbariát aj

hasiči. V roku 2011 bola budova rekonštruovaná s podporou Programu rozvoja vidieka, investícia bola vo výške 150 tis. Eur.

Tradiície predkov si obec pripomína folklórnym popoludným, ktoré obec organizuje každý rok v letnom období. Od roku 2000 sa v prírodnom amfiteátri nad obcou Horný Vadičov, v lokalite Hájnice, každoročne, v mesiaci júl, konajú „Vadičovské folklórne slávnosti.“

V obci pôsobí Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ), ktorý bol založený v roku 1927 a patrí medzi najstaršie organizované spolky v obci. V súčasnosti má DHZ 52 členov, z toho je 50 mužov a 2 ženy. Jeho aktivity sa okrem záchranej činnosti zameriavajú aj na športovo-spoločenskú činnosť. V roku 2017 sa pri príležitosti 90. výročia založenia DHZ konala slávnosť spojená s prehliadkou, súťažou a výstavou mapujúcou históriu a činnosť DHZ v obci. Pri tejto príležitosti bola vyrobená zamatovo zlatá historická pamätná zástava, ktorá bola počas slávnosti vysvätená. **Hasičská zbrojnica** je vybavená potrebnou požiarnickou technikou. Obec v roku 2015 získala motorové vozidlo IVECO Daily a protipovodňový vozík. Každoročne DHZ dostáva dotáciu na technické vybavenie a odbornú prípravu členov DHZ.

Miestna knižnica sa nachádza v priestoroch obecného úradu, na druhom poschodí. Jej súčasťou je aj internetová časť s verejným prístupom na internet. Knižný fond je 5053 knižničných jednotiek a zaregistrovaných 121 čitateľov. Knižný fond každoročne obec dopĺňa z vlastných zdrojov. Knižnica je otvorená každú stredu v čase od 14:00 do 16:00 h.

Výdavky na kultúru sú v obci dlhodobo na úrovni 12 - 15 tis. EUR za rok. Väčšie výdavky boli len v roku 2010, kedy boli rekonštruované priestory hasičskej zbrojnice, ktoré sú využívané aj na kultúrne podujatia.

Tabuľka 5: Výdavky na obecné služby

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Výdavky na sociálne služby	5 533	4 315	3 111	3 187	2 527	1 190	105	0
Výdavky na kultúru	577	362	433	1 491	1 465	1 860	2 464	1 763
Výdavky na šport	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Cirkevné objekty a kultúrne pamiatky

V obci sú 2 sakrálne stavby – Kaplnka Panny Márie z polovice 19. storočia a drevená zvonica z 19. storočia. Obec sa môže pýšiť aj starými drevenicami, z ktorých jedna je zapísaná v zozname kultúrnych pamiatok.

Obec má vybudovaný 1 cintorín s rozlohou 4295 m² a postačujúcou kapacitou hrobových miest. Postupne sa začínajú využívať už staré hroby a opustené hrobové miesta. Na cintoríne je dom smútku, jednopodlažná budova so sociálnymi zariadeniami a priestormi pre hrobára, s kapacitou cca 70 ľudí.

Demografia

Obec Dolný Vadičov má k 1.1.2018 488 obyvateľov, z toho 247 mužov a 241 žien. Z celkového počtu obyvateľov má obec 100 detí. Počet narodených detí sa v obci medziročne

pohybuje v rozmedzí 0 – 6. V roku 2017 sa narodili 3 deti. Obyvatelia obce sú prevažne slovenskej národnosti, dvaja občania sú českej národnosti a 4 inej národnosti. Ku rímsko-katolíckemu vierovyznaniu sa hlási 80% obyvateľov, 5% sa hlási k Evanjelickej cirkvi, 5% ku Grécko-katolíckej, 10% je iného vyznania.

Tabuľka 6: Počet a veková štruktúra obyvateľov

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľstva		
Muži	Ženy	Celkom	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
247	241	488	100	322	66
50,61 %	49,39 %	100 %	20,49 %	65,98 %	13,53 %

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

$$\text{Index vitality} = \frac{\text{Počet obyvateľov v predproduktívnom veku}}{\text{Počet obyvateľov v poproduktívnom veku}} \times 100$$

Tabuľka 7: Počet obyvateľov podľa štruktúry základných vekových skupín

Ukazovateľ /Rok	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek	Index vitality
2010	61	355	40	152,50
2011	59	356	52	113,46
2012	62	356	49	126,53
2013	64	358	53	120,75
2014	61	367	56	108,93
2015	64	369	58	110,34
2016	58	365	63	92,06
2017	60	366	61	98,36

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Negatívnym trendom z hľadiska vekovej štruktúry je, že index vitality od roku 2010 klesol o 54 bodov (v roku 2010 bola jeho hodnota 152 a v roku 2017 to bolo 98 bodov). V roku 2016 mal dokonca hodnotu len 92 - to znamená, že stúpa počet obyvateľov v poproduktívnom veku (od roku 2010 stúpol o 21 obyvateľov). Na druhej strane, pozitívom je, že počet obyvateľov v produktívnom veku sa zvyšuje. V súvislosti s procesom starnutia obyvateľstva a nárastom počtosti obyvateľstva v poproduktívnom veku sa bude meniť – zhoršovať „index dôchodkového zaťaženia“. Táto skutočnosť bude mať vplyv na sociálnu oblasť a jej zabezpečenie. Z dôvodu zvyšovania prirodzenej hranice rastu obyvateľov a vytvárania vhodných predpokladov pre imigráciu, je potrebné vytvárať podmienky pre rozvoj obce v oblasti bytového fondu.

Tabuľka 8: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2010 – 2017:

Rok / ukazovateľ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvateľov	456	467	467	476	485	492	487	488
Prírastok / úbytok	-	+ 11	+0	+9	+ 9	+7	-5	+1
Index rastu	100	102	102,7	104,6	106,4	106,6	106,4	106,4

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Počet obyvateľov obce Dolný Vadičov zaznamenáva po roku 2010, až do roku 2015 nárast, na úroveň 492 obyvateľov. V období piatich rokov pribudlo 32 obyvateľov, čo je v priemere 6,4 obyvateľa ročne. V roku 2016 počet obyvateľov mierne klesol a v súčasnosti je obec opäť v plusových číslach.

S ohľadom na vyrovnaný mechanický pohyb obyvateľstva, kde počet prisťahovaných približne zodpovedal počtu vysťahovaných obyvateľov, nedochádzalo k úbytku obyvateľov vplyvom migrácie do väčších sídiel. Príčiny uvedeného javu spočívajú predovšetkým v kvalite životného prostredia v obci, v priaznivej vzdialenosti dochádzky do okolitých centier a vybudovanej technickej infraštruktúre.

Prognóza demografického vývoja

Analýza vekovej štruktúry obyvateľstva obce Dolný Vadičov poukazuje na možnosti rastu obce na základe prirodzeného prírastku, avšak isté možnosti rozvoja počtu obyvateľov je možné vidieť v migrácii do obce z okolitých sídiel.

Na základe uvedených skutočností a pretrvávajúceho záujmu o bývanie v obci je možné do návrhového obdobia roku 2025 uvažovať s celkovým nárastom počtu obyvateľov o cca 82 obyvateľov, z čoho rozhodujúci bude nárast obyvateľstva prirodzenou menou.

Predpoklad vývoja počtu obyvateľov v časovom horizonte do roku 2025

Východiskový stav obyvateľstva v roku 2010.....	456
Prírastok v rokoch 2008 - 2017	+ 32
Prírodný prírastok v rokoch 2018 – 2025, predpoklad.....	+ 20
Migračný prírastok v rokoch 2008 - 2017, ...	+117
Migračný prírastok v rokoch 2018 - 2025, predpoklad	+80
Celkový prírastok v rokoch 2008 - 2025	+197
Stav obyvateľstva v roku 2025, zaokrúhlený.....	570

Tabuľka 9: Nezamestnanosť v obci Dolný Vadičov

Rok / ukazovateľ	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet nezamestnaných	35	28	33	19	13	7	5	4	4
Prírastok / úbytok	-	-7	+5	-14	-6	-6	-2	-1	0
Miera nezamestnanosti Dolný Vadičov	15,7	12,6	14,8	11,2	5,8	3,1	2,2	1,8	1,8
Miera nezamestnanosti v okrese KNM v %	13,4	12,2	13,1	15,1	14,2	12,3	9,9	7,88	4,54
Miera nezamestnanosti v okrese Žilina v %	12,1	8,41	10,77	12,79	9,45	8,55	7,72	6,08	3,95

Zdroj: ÚPSVaR Žilina, ročné údaje k 31.12. príslušného roka, vlastné spracovanie

Počet nezamestnaných občanov k 1.12.2009 bol v Dolnom Vadičove 35 a miera nezamestnanosti bola 15,7 %. Vývoj nezamestnanosti ovplyvnil príchod hospodárskej krízy, v druhej polovici roku 2008. Nezamestnaní občania, ktorí boli evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, prišli o prácu nielen v SR, ale aj v zahraničí – hlavne v Českej republike. Trend nárastu miery celkovej evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike (vypočítanej ako pomer disponibilných evidovaných uchádzačov o zamestnanie z ekonomicky aktívneho obyvateľstva) sa v nasledujúcich rokoch postupne utlmil a k postupnému poklesu nezamestnanosti došlo aj v Dolnom Vadičove. V roku 2013 klesla nezamestnanosť na úroveň cca 5,8% a odvtedy stále klesá. V roku 2018 má obec len 5 evidovaných nezamestnaných obyvateľov.

Bytový fond

Podľa sčítania obyvateľstva, bytov a domov bolo v roku 2011 v obci 138 domov, z toho 114 trvalo obývaných a 24 neobývaných. Z uvedeného počtu neobývaných domov je 11 určených na rekreáciu. Podľa zdrojov energie používanej na vykurovanie je 111 domov vykurovaných zemným plynom, 29 pevným palivom, 3 elektrickou energiou a 1 dom je bez kúrenia. Stav bytového fondu je na dobrej úrovni, čo okrem iného vyplýva aj zo skutočnosti, že 83 %

z celkového počtu trvalo obývaných bytov bolo postavených po roku 1945. Väčšina z týchto domov už bola aj zrekonštruovaná v záujme zníženia energetickej náročnosti. Úroveň bývania v obci je vo väčšine ukazovateľov porovnateľná s úrovňou okresu Kysucké Nové Mesto.

Zámerom obce v oblasti bývania je, s podporou ŠFRB, vybudovať v budove bývalého MNV bytový dom s 12 bytmi. V súčasnosti sa pripravuje projekt a ďalšia potrebná dokumentácia. Obec má jeden sociálny byt v budove MŠ, ktorý bol vybudovaný v roku 1955.

Tabuľka 11: Trvalé obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Rodinné Domy	Bytové Jednotky v RD	Neobývané domy	Byty v bytovom dome
1900 - 1945	33	33		
1946 - 1970	59	75		1
1971 - 1990	37	67		
1991 - 2001	16	24		
2002 - 2009	16	16		
2010 - 2014	12	12		
2015 - 2017	7	7	24	1
Spolu	180	234	24	1

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

V súčasnosti je vo výstavbe 6 rodinných domov, 4 domy majú vydané stavebné povolenie, no ešte sa nezačali stavať. Obec eviduje ďalších 8 žiadostí o stavebné povolenie. Do roku 2025 sa uvažuje s nárastom počtu obyvateľov zo 488 v roku 2017, na 570 v roku 2025. V súvislosti s tým by malo pribudnúť okolo 27 bytových jednotiek (pri obložnosti 3 obyvatelia na jeden byt). Obyvatelia obce bývanie riešia formou stavebných úprav existujúcich objektov, prestavbami hospodárskych budov a výstavbou nových domov. V ďalšom období, do roku 2025, je možné predpokladať mierne znižovanie bytového fondu z bytovej na rekreačnú funkciu.

V roku 2016 bol vypracovaný Program rozvoja bývania obce Dolný Vadičov, ktorý bilancuje potreby rozvoja bývania, hodnotí možnosti územia pre rozvojové zámery a stanovuje rámcové ciele rozvoja bývania na roky 2016 – 2026.

1.4 Hospodárstvo

Hospodársku základňu v obci tvoria poľnohospodárstvo, lesníctvo a cestovný ruch.

Okres Kysucké Nové Mesto patrí do mierne teplej až chladnej klimatickej oblasti, vyznačuje sa častým inverzným počasím. V období trvania inverzie sú teploty v dolinách nižšie než na priľahlých svahoch pohorím, teplota s výškou narastá a na hornej hranici inverznej vrstvy sa tvorí hmla a nízka oblačnosť. Teplotné inverzie sa vyskytujú až 40% dní v roku. Najčastejšie sú však v zimných mesiacoch. Z hľadiska zrážkových pomerov patrí územie okresu k vlhkým oblastiam Slovenska.

Vzhľadom na svoju geografickú polohu a nadmorskú výšku, 420 – 999 m n. m., patrí väčšia časť územia obce Dolný Vadičov do mierne chladnej, vlhkej klimatickej oblasti, s teplotami vzduchu v januári - 4 až - 6 stupňov, v najteplejšom mesiaci, v júli + 16 až + 17 stupňov, priemerný úhrn zrážok za rok je 800 – 900 mm a priemerná výška snehovej pokrývky 50 cm. S pribúdajúcou nadmorskou výškou na severe, v oblasti Ľadonhory sa klíma mení na chladnú, horskú, veľmi vlhkú a priemerná teplota sa znižuje o 2 stupne, úhrn zrážok sa zvyšuje až na 1 100 mm a stúpa aj výška snehovej pokrývky.

Poľnohospodárstvo

Prírodný potenciál krajiny, klimatické podmienky a zloženie pôdy nedávajú v tejto lokalite veľa možností na rozvoj poľnohospodárskej výroby. V minulosti boli obrábané pozemky po oboch stranách Vadičovského potoka. Pestovali sa obilniny, krmoviny, ovocie a zelenina. Z obilnín sa pestoval jačmeň, ovos, ozimná raž, neskôr zemiaky a strukoviny (bôb, hrach).

V súčasnosti sa poľnohospodárska pôda člení na:

- ♦ *ornú pôdu* - pozemky, na ktorých sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, záhradné plodiny;
- ♦ *záhrady* - pre vlastnú potrebu - zelenina, kvety, ovocné dreviny;
- ♦ *trvalé trávne porasty* - plochy určené na kosenie a spásanie dobytkom;
- ♦ Lesné spoločenstvo, Pozemkové spoločenstvo Dolný Vadičov.

Tabuľka 12: **Priestorová druhová diferenciácia poľnohospodárskej pôdy v katastri Dolný Vadičov**

	KÚ Dolný Vadičov
Orná pôda	650 000
Záhrady	50 000
Trvalé trávne porasty	3 600 000
Lesné pozemky	1 500 000
Vodné plochy	74 000
Zastavané plochy	70 000
Ostatné plochy	6 000
Spolu v m²	5 950 000

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Rastlinná a živočíšna výroba

Územie obce sa z hľadiska prírodných podmienok zaraďuje k podhorským oblastiam. Pôdy sa nachádzajú na stredných a výrazných svahoch, menej na príkrych svahoch a zrázoch, resp. miernych svahoch a rovinách. Expozícia, skeletovitosť a hĺbka pôd je rôzna, pre vodu sú stredne priepustné. Z hľadiska ich využitia pre poľnohospodárske účely ide o pôdy strednej až zlej kvality. Pôdy najvyššej bonity sa vytvorili v nive Vadičovského potoka a lokalite Prostredného Vadičova. Z toho dôvodu je potrebné vyhodnocovať vplyv budúcich investičných zámerov na poľnohospodársku pôdu, s dôrazom na najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu, v zmysle zákona a nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. o dovodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

Štruktúra pestovaných plodín a chovu hospodárskych zvierat je priamo závislá od pôdno - klimatických podmienok, ktoré sú na území Dolného Vadičova vyhovujúce. Na území katastra je vhodné pestovanie obilnín, repky, zemiakov a pod. Trvalé trávne porasty sa využívajú ako pastevné a kosné lúky. V súčasnosti je značná časť pozemkov vrátená pôvodným majiteľom, ktorý ich využívajú v závislosti od svojich potrieb. V susednej obci sa nachádza poľnohospodársky dvor Agrofarma Vadičov, s.r.o., ktorá sa venuje poľnohospodárskej výrobe – pestovaniu krmovín, chovu hovädzieho dobytku a oviec. V prenájme má aj pôdu v k.ú. Dolný Vadičov.

Lesníctvo

Katastrálne územie obce Dolný Vadičov patrí do oblasti lesov Stredné Beskydy, do lesného hospodárskeho celku Krásno nad Kysucou. Prevažná časť lesného porastu je zaradená do kategórie hospodárskych lesov, to znamená, že ich prvoradou funkciou je produkcia drevnej hmoty. Len niečo vyše 5 % lesov spadá do kategórie chránených. Predmetom ochrany sú prirodzené typologicky pestré lesné spoločenstvá v oblasti Kysuckej vrchoviny s výskytom chránených druhov rastlín a živočíchov. Veľká časť lesného smrekového porastu je napadnutá biotickým škodcom – podkôrnym hmyzom (Lykožrútom smrekovým a lesklým), ostatné lesy sú zdravé a ekologicky stabilné, majú vysokú produkčnú schopnosť a dobre plnia aj ostatné celospoločenské funkcie. Hospodárenie v lesoch chránenej oblasti je regulované tak, aby nebola narušená retenčná schopnosť lesov.

V súčasnosti je prirodzená vegetácia poznamenaná zásahom človeka. Územie nadväzujúce na údolie Vadičovského, Dlhého a Nededzkého potoka je odlesnené a využívané na poľnohospodárske účely ako orná pôda, lúky a pasienky. Vo vyšších polohách prevládajú listnaté lesy. Smrekové monokultúry sa vyskytujú len v malom rozsahu. Hlavnými lesnými drevinami sú buk lesný, jedľa biela, smrek obyčajný, javor a brest horský, smrekovec opadavý, jaseň štíhly, čerešňa vtáčia.

Druhový výskyt živočíšstva zodpovedá typu západokarpatských živočíšnych spoločenstiev prevažne podhorského a horského pásma. Vyskytujú sa tu viaceré vzácne karpatské živočíchy. Z cicavcov je to napr. medveď hnedý, rys ostrovid, sviňa divá, srnec, jeleň obyčajný, zriedka aj vlk. Z druhovo početnej skupiny vtákov sú tu zastúpené niektoré dravce, d'atlovce a sovy. Rovnako tu majú zastúpenie aj obojživelníky a ulitníky.

Lesy v okolí Dolného Vadičova obhospodaruje Lesné a pozemkové spoločenstvo Urbariát Dolný Vadičov. Spoločnosť neťaží lebo lesný porast sa nachádza v chránenom území, v 4. a 5. stupni ochranného pásma.

Výroba a služby

V obci nepôsobia žiadne podnikateľské subjekty. Funkciu zásobovania obce potravinami a základnými spotrebným tovarom plní Spotrebné družstvo Jednota. Poľnohospodárstvu sa venujú len niektoré domácnosti.

Cestovný ruch

Dolný Vadičov je súčasťou Kysuckého regiónu, ktorý má z hľadiska prírodných podmienok veľmi dobré predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu počas letnej i zimnej sezóny. Dolný Vadičov leží vo Vadičovskej doline, kde sú dobré podmienky pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti ale aj rekreácie. V lete je to najmä horská turistika, agroturistika a cykloturistika, v zimných mesiacoch zjazdové a bežecké lyžovanie. Zaujímavosťou môžu byť služby menších lyžiarskych stredísk v blízkosti obce, a to lyžiarske stredisko RS Vadičov v Hornom Vadičove vzdialenom 4,5 km a lyžiarske stredisko Veľké Ostré v obci Radoľa, vzdialenosť 5 km. V rámci širšieho okolia má obec dobrú dostupnosť, autom do 1 hod., do lyžiarskych stredísk Snowparadise Veľká Rača a Free Time Zone Vrátna dolina, Starej Bystrice a Vychylovky, alebo do krajského mesta Žilina. Najbližšie kúpele sú v Rajeckých Tepliciach, cca 40 min. cesty autom.

V oblasti sú veľmi dobré podmienky aj na nový druh zábavy mladých ľudí v prírode, ktorým je Geocaching (prírodné skrýše). Obec má veľké možnosti na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a nenáročného turizmu, spojeného s prechádzkami po lese, v rámci pešej turistiky.

Reštauračné služby sa v obci nenachádzajú. Najbližšie je Pizéria Lívia v obci Horný Vadičov. V prevažnej miere ich využívajú obyvatelia obce. V čase usporadúvania sezónnych aktivít – športových ako aj kultúrnych, uvedené služby využívajú aj návštevníci uvedených podujatí. Najvýznamnejším podujatím v blízkosti obce je dvojdnové podujatie Vadičovské folklórne slávnosti v Hornom Vadičove, ktoré sa koná každý rok v mesiaci júl.

Územím prechádza 5 turistických trás:

- Červená turistická značka vedie z Budatína cez Dubeň a Zástranie, po hrebeňoch na južnom a východnom okraji katastra do Starej Bystrice.
- Zelená turistická značka vedie priamo z Dolného Vadičova a okolo Ľadonhory smeruje na chatu Jedľovina nad Povinou.
- Zelená turistická značka spája Dolný Vadičov, cez sedlo pod Jalovcom, s Lisicou a Belou.
- Modrá turistická značka vychádza z Kysuckého Nového Mesta a prechádza cez Budatínsku Lehotu, Steny a Ľadonhoru, údolím Vadičovského potoka do Lutiše.
- Žltá turistická značka spájajúca Povinu s Radôstkou v severnej časti územia.

V okolí obce možno absolvovať 2 cykloturistické trasy:

- pre horské bicykle v dĺžke 24 km – Radoľa – chata Ostré – Klin – Dolný Vadičov – chata Ľadonhora – Dolný Vadičov – Povina
- pre cestné bicykle v dĺžke 45 km – Stará Bystrica – Radôstka – Lutiše – Belá – Krasňany – Varín – Gbeľany - Nededza – Kotrčiná Lúčka – Dolný Vadičov - Dolný Vadičov – Radoľa – Kysucké Nové Mesto.

Vo Vadičovskej doline sú vybudované súkromné rekreačné chaty a v katastri obce, mimo hlavnej zástavby, je záhradkárska osada. Ubytovanie na súkromí poskytuje jeden objekt v zastavanej časti obce. Rekreačné služby poskytuje horská chata Ľadonhora. Využitie územia

na rozvoj cestovného ruchu je v určitej miere limitované ochranou prírody a zdrojov pitnej vody. Turistické informačné kancelárie a iné zdroje cestovného ruchu sa v obci Dolný Vadičov nenachádzajú. Okolie Obce Dolný Vadičov je v súčasnosti, aj napriek všetkým možnostiam, ktoré v obci sú, málo rekreačne využívané. Výborná kvalita životného prostredia, vhodné klimatické podmienky a konfigurácia okolitého terénu predurčujú obec na rozvoj cestovného ruchu regionálneho charakteru. Pomerne tiché prostredie poskytuje možnosti na oddych, zber lesných plodov a húb, vychádzky po značkovaných chodníkoch a

cykloturistické trasy do blízkeho a vzdialeného okolia. V zimnej sezóne tieto terény, a primeraná výška snehovej pokrývky, poskytujú takmer ideálne podmienky na bežecké lyžovanie a lyžiarske prechody. Veríme, že ku zvýšeniu počtu návštevníkov, najmä z Českej republiky a Poľska, pomôže výstavba diaľnice a jej napojenie na európsku cestnú sieť.

Životné prostredie

Katastrálne územie obce patrí, aj v rámci SR, k oblastiam s relatívne málo znečisteným ovzduším. Priemyselné objekty sa nachádzajú v dostatočnej vzdialenosti od obce. Vzhľadom na to, že okolitý lesný porast je zdravý a dostatočne stabilný, vplyv emisií sa na území neprejavuje. Najväčším znečisťovateľom priamo v obci je miestne obyvateľstvo spaľujúce tuhé palivá.

V súvislosti s ochranou krajiny a prírody treba poukázať na to, že do katastrálneho územia obce Dolný Vadičov zasahuje štátna prírodná rezervácia Ľadonhora, ustanovená Vyhláškou č. 83/1993 Zb. o štátnych prírodných rezerváciách zo dňa 23.3.1993. Prírodná rezervácia Ľadonhora je súčasťou nadregionálneho biocentra Ľadonhora – Brodnianka. Do územia zasahujú dve regionálne biocentra a dva regionálne biokoridory. Nachádzajú sa tu aj tri genofondové lokality.

Ochrana vôd

Katastrálne územie obce Dolný Vadičov sa nachádza v území chránenej vodohospodárskej oblasti Beskydy – Javorníky, ktorá bola stanovená na základe § 18 Zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, Nariadením vlády č.13/1987 zo dňa 6. februára 1987. Väčšia časť územia spadá do pásma hygienickej ochrany (PHO) II. stupňa - vonkajšia časť - využívaných vodných zdrojov Radoľa stanovené Rozhodnutím ONV Čadca č. PLVH 997/88-Maj. zo dňa 3.10.1988 a PHO I. stupňa, PHO II. stupňa – vnútorná časť a PHO II. stupňa – vonkajšia časť vodného zdroja Dolný Vadičov – Požeha stanovené Rozhodnutím ONV Čadca č. PLVH 692/88-Maj. zo dňa 23.6.1988.

Z hydrologického hľadiska patrí obec k povodiu riek Váh a Kysuca. Povrchové vody z územia odvádza Vadičovský potok a jeho prítoky – Dlhý potok, Sopotnica a Nededzký potok, Koberec, Cingovec, Od cintorína a spoza Lánov. Výdatnosť vodných tokov je v priebehu roka nepravidelná, maximálne prietoky sú v mesiaci apríl, minimálne v období január - február a september - október. Vodné toky majú charakter bystrín, so schopnosťou zvýšeného unášania splavenín a ich usadzovaním na dolných tokoch. Z toho dôvodu bola na Vadičovskom potoku vybudovaná sedimentačná

nádrž Hájnica na zachytávanie naplavenín. Do budúcnosti je nádrž, po príslušných úpravách, vhodná aj na rekreačné účely. Na území Horného Vadičova je niekoľko významných podzemných zdrojov pitnej vody. V obci sa nachádza aj mokraď - SV pod kótou Ľadonhora s rozlohou 100 m².

Tok Vadičovského potoka je, v jeho hornej časti pretekajúcej intravilánom, čiastočne regulovaný. No jeho kompletnú reguláciu bude potrebné postupne dokončiť v spolupráci so Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p.

Komunálny odpad

Kvalita ovzdušia je relatívne dobrá, v katastrálnom území sa nenachádzajú zdroje, ktoré by výraznejšie jeho kvalitu ovplyvňovali. Čiastočným miestnym zdrojom, sú domácnosti, ktoré ovplyvňujú stav ovzdušia spaľovaním fosílnych palív – koksu a uhlia. Ďalším zdrojom negatívnych účinkov na životné prostredie je hlavná cesta, vedúca centrom obce. Toto zákonite prináša súvisiace negatívne javy ako hlučnosť, prašnosť, exhaláty a vibrácie. Cesta zároveň ohrozuje bezpečnosť občanov a najmä detí.

Tabuľka 13: **Príjmy a výdavky obce so zabezpečením služby odvozu a likvidácie komunálneho odpadu v EUR**

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Príjmy	4 847	4 158	5 667	5 956	6 301	6 661	7 749	7 754
Výdavky	6 277	5 201	5 388	5 592	5 798	6 915	8 105	7 343
Výsledok hospodárenia	-1430	-1043	+279	+364	+503	-254	-356	+411

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Zmesový komunálny odpad (KO) domácnosti ukladajú do vlastných 120 l nádob. Zber KO zabezpečuje spoločnosť T+T, a.s. Žilina, ktorá vykonáva organizovaný zber KO 1 x za 2 týždne. Odpad vyváža na skládku KO v lokalite Horný Hričov. V okolí obce sú situované aj 2 skládky s ukončenou prevádzkou, 1 odvezená skládka a 4 opustené skládky bez prekrytia – nelegálne skládky. Obec dlhodobo podporuje separáciu odpadu, od roku 2003 zabezpečuje zber 3 základných komodít - papiera, plastov a skla. Na sklo, plasty, papier, kovové a kompozitné obaly sú v obci rozmiestnené 1100 l kontajnery, ktoré sú odvážané podľa potreby. Plasty občania separujú aj do vriec, ktoré sú odvážané 1x mesačne a sú ďalej triedené. Obec separuje aj elektroodpad, textil, šatstvo, batérie a akumulátory, ktoré sú z obce odvážané 2x ročne.

Tabuľka 14: **Druh a množstvo vyseparovaných odpadov v tonách**

Názov odpadu/rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zmesový komunálny odpad	52,99	47,66	49,60	56,13	57,97	72,75	72,91	72,37
Papier a lepenka – tetrapaky	0,13	0,06	0,03	0,01	0,01	0,52	2,6	3,94
Plasty	2,229	2,83	2,55	3,70	5,62	4,70	4,19	6,41
Sklo	6,364	5,19	7,98	7,93	6,85	6,91	8,70	12,64
Kovové obaly	0,745	0,16	0,39	0,18	0,165	0,2	0,2	1,48
Elektroodpad	3,888	3,485	5,505	3,83	5,98	2,53	3,88	1,52
Drobný stavebný odpad	-	-	-	-	-	1,62	1,06	2,16
Textil	-	-	0,50	0,17	0,25	0,15	0,33	0,6
Šatstvo	-	-	1,30	0,87	0,5	0,54	0,98	1,50
Batérie a akumulátory	0,06	0,155	-	-	-	0,05	-	-
Biologicky rozložiteľný odpad (BRO)	4,5	5,9	5,9	6,3	7,8	7,1	8,4	8,9
Odpad z kuchýň a reštaurácií (olej, tuky)	-	-	-	-	0,067	0,122	0,095	0,10
Spolu	70,91	65,44	73,76	79,32	85,21	96,69	103,35	111,62
Množstvo vyseparov. odpadu v tonách	17,916	17,78	24,15	23,19	27,24	23,94	30,43	39,25

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

V obci nie je zriadený zberný dvor, len zberné miesto pri OÚ kde môžu občania po dohode s obcou odovzdať drobný stavebný odpad. Kuchynský biologický odpad a jedlé oleje a tuky z jedálne v MŠ odoberá spoločnosť Enviro ways, s.r.o. BRO z údržby obecnej zelene je ukladaný na obecnom kompostovisku.

Obec Dolný Vadičov zabezpečuje 5x za rok zber veľkoobjemového odpadu do prenosných veľkokapacitných kontajnerov. Veľkokapacitné kontajnery sú umiestnené pri OÚ a cintoríne. V prípade potreby si obec objedná odvoz objemového odpadu.

Separované komodity a ich ročné množstvá sú uvedené v tabuľke č. 13. Obec za 8 rokov vyseparovala 203,9 tony, čo je viac ako 25 ton odpadu za rok. Podľa množstva KO za jednotlivé roky sa môže zdať, že separácia v obci nie je na dostatočnej úrovni. Napriek tomu, množstvo vyseparovaných komodít bolo v roku 2017 až 39 ton. Za 8 rokov obec vyseparovala odpad, ktorý by inak skončil v zberných nádobách na KO. Pri prepočte na finančné prostriedky, pri súčasnej cene 33,60 Eur s DPH za uloženie 1 tony odpadu, ušetrila obec za sledované obdobie 6 850 EUR. Vzdelávacie aktivity o separácii odpadov a nakladaní s BRO obec vykonáva v rámci Dňa zeme. V rámci osvetovo - informačných aktivít smerom k jednotlivým cieľovým skupinám obec využíva internetovú stránku obce, obecný rozhlas, obecný informačník a obecné vývesky.

1.5 Majetok a hospodárenie obce

Obec Dolný Vadičov vlastní areál materskej školy s vybudovaným detským a dopravným ihriskom, budovu materskej školy, ktorou súčasťou je aj sociálny 3-izbový byt, obecný úrad, dom smútku, cintorín, kaplnku, zvonnicu, budovu bývalého MNV a miestne cesty.

Tabuľka 15: **Majetok vo vlastníctve obce v EUR**

Stavby	740 478
Samostatné hnutelné veci	24 816
Dopravné prostriedky	5 571
Drobný dlhodobý hmotný majetok	16 609
Ostatný dlhodobý hmotný majetok	7 000
Pozemky	49 165
Obstaranie DHM	3 633
Materiál na sklade	361
Pokladňa	521
Bankové účty	42 378
Realizovateľné cenné papiere a podiely	76 171
Spolu	966 703

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 31.12.2017

Prevažnú časť majetku obce tvoria stavby. Obec má dobrú platobnú schopnosť a je finančne stabilná. V súčasnosti je obec Dolný Vadičov zaťažená nasledovnými návratnými zdrojmi financovania :

- Krátkodobý úver na rekonštrukciu kultúrneho domu, v menovitej hodnote k 31. 12. 2017 – 1 254,61 €, so splatnosťou v októbri 2018
- Krátkodobý úver na rekonštrukciu kultúrneho domu – práce navyše, v menovitej hodnote k 31. 12. 2017 – 2 556,- €, so splatnosťou v novembri 2019
- Dlhodobý úver na obnovu sústavy verejného osvetlenia v menovitej hodnote k 31. 12. 2017 – 52 500,- €, so splatnosťou v júli 2032

Splácanie úverov neovplyvňuje výsledok hospodárenia uvedený v účtovníctve (výnosy – náklady), ale ovplyvňuje rozpočtové hospodárenie obce (príjmy – výdavky), čiže má vplyv na rozpočtový výsledok hospodárenia a s ním spojenú tvorbu rezervného fondu obce.

V súlade s § 9 Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v platnom znení a § 4 Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, je rozpočet obce základom

finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcie obce v príslušnom rozpočtovom roku.

Rozpočet musí zabezpečovať súlad príjmov a výdavkov, zodpovedné a zodpovedajúce nakladanie s verejnými prostriedkami. Stanovená štruktúra príjmov a výdavkov vytvára podmienky pre získavanie príjmov a používanie prostriedkov v súlade so zákonom.

Obecná samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj viacerými spôsobmi:

- finančnými zdrojmi, ktorými disponuje v príjmovej časti rozpočtu,
- majetkom, ktorým disponuje a ktorý používa na zabezpečenie výkonu obecnej samosprávy,

- získavaním finančných zdrojov z grantov, z fondov Európskej únie, zo štátneho rozpočtu a sponzorských príspevkov
- vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci, budovaním technickej infraštruktúry, využívaním regulačných, ekonomických a iných nástrojov,
- koordinačnou činnosťou, ktorou môže usmerňovať a ovplyvňovať podnikateľské aktivity podnikateľských subjektov.

Obec v minulosti sústredila finančné prostriedky najmä do oblastí:

- školstva,
- technickej infraštruktúry,
- technického vybavenia.

Tabuľka 16: Prehľad hospodárenia obce Dolný Vadičov v období 2010 – 2017

Ukazovateľ / Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bežné príjmy	128 678	233 419	139 274	155 302	135 780	167 534	188 755	200 473
Kapitálové príjmy	0	53 104	28 012	5 000	6 920	0	40 291	195
Príjmové fin.operácie	169 018	11 555	17 326	7 407	275	7 270	5 047	1 976
Príjmy spolu	297 696	298 078	184 612	167 709	142 975	174 804	234 093	202 644
% plnenia príjmov	94,85	99,80	103,32	93,39	97,78	99,49	102,20	102,67
Bežné výdavky	95 203	127 256	137 377	138 821	131 337	160 829	169 707	167 267
Kapitálové výdavky	158 141	562	31 934	24 164	2 695	8 825	46 084	14 482
Výdav.fin.operácie	0	151 344	8 906	2 904	2 904	2 904	2 904	2 904
Výdavky spolu	253 344	279 162	178 217	165 889	136 936	172 558	218 695	184 653
% plnenia výdavkov	94,41	107,42	99,75	92,38	96,83	98,21	95,47	93,55
Zisk/strata	44 352	18 916	6 395	1 820	6 039	2 246	15 398	17 991

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Obec Dolný Vadičov v sledovanom období vykazuje pri hospodárení uspokojivý vývoj. V žiadnom zo sledovaných rokov nevykázala záporný výsledok hospodárenia. V rokoch 2011 a 2016 boli vyššie príjmy z nenávratných finančných prostriedkov, ktoré obec získala z fondov EÚ – Program rozvoja vidieka a Environmentálneho fondu, na realizáciu investičných zámerov v obci.

Hospodárenie obce možno teda považovať za pozitívne, s tendenciou trvalej stability zabezpečenia všetkých potrebných samosprávnych funkcií ako aj pre zabezpečenie finančných prostriedkov na splácanie návratných zdrojov financovania.

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje klientský prístup riešiaci vzťah zamestnancov úradu a obecných poslancov ku občanom a návštevníkom obce. Výkon samosprávy je verejnou službou občanovi. Nasledujúca tabuľka prezentuje celkové výdavky na chod samosprávy v tis. EUR.

Tabuľka 17: Výdavky obce na chod samosprávy

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Výdavky v tis. EUR	55 112	58 958	59 024	63 416	62 729	78 553	76 171	79 998

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Vývoj celkových výdavkov na chod samosprávy má, v priebehu sledovaného obdobia, stúpajúcu tendenciu, čo úzko súvisí s výškou podielových daní, ktoré v roku 2011, oproti roku 2010, stúpili o 55,9%. Od roku 2011 podielové dane postupne stúpali až na 157 tis. eur v roku 2017, čo je oproti roku 2010 nárast o 60%. Výšku príjmov z podielových daní a miestnych poplatkov prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 18: **Príjmy obce z podielových daní a poplatkov**

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Podielové dane	63 304	98 719	100 955	105 614	109 576	125 668	141 925	157 928
Miestne poplatky	1 990	2 376	4 285	3 020	3 399	3 619	3 932	7 742
Spolu	65 294	101 095	105 240	108 634	112 975	129 287	145 857	165 670

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

S výkonom vlastných samosprávnych funkcií súvisí aj zabezpečovanie komunálnych služieb v obci. Nasledujúca tabuľka prezentuje výdavky obce Dolný Vadičov na ich zabezpečenie.

Tabuľka 19: **Výdavky obce na zabezpečenie komunálnych služieb v EUR**

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verejné budovy	0	150 935	7 185	1 741	0	3 000	35 988	5 820
Úprava verejných priestranstiev	475	450	952	14 830	2 695	320	3 164	4 534
Údržba miestnych komunikácií	6 436	23 967	7 997	7 409	2 571	2 013	1 639	7 000
Cintorínske služby	38	122	265	93	636	369	314	399
Verejné osvetlenie	3 263	2 615	3 005	3 472	2 522	2 607	3 552	4 449

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Z tabuľky sú zrejme realizované investície. V roku 2011 bol z európskych zdrojov zrekonštruovaný kultúrny dom a bola zrealizovaná väčšia úprava miestnych komunikácií po povodniach zo štátneho rozpočtu. V roku 2013 boli, z vlastných zdrojov a príspevku SAŽP, upravené verejné priestranstvá a v roku 2016 zateplená budova MŠ z prostriedkov Environmentálneho fondu. Verejné osvetlenie bolo zrekonštruované v roku 2017, v rámci projektu Stredoslovenskej energetiky „Obnova a rozšírenie sústavy verejného osvetlenia obce Dolný Vadičov“, ktorá začala samosprávam ponúkať túto službu.

Najväčší podiel výdavkov obce pripadá na rekonštrukciu verejných budov a údržbu miestnych komunikácií. Najmenej výdavkov bolo vynaložených na zabezpečenie cintorínskych služieb, ktoré sa týkali v prevažnej miere údržby verejných priestranstiev v areáli cintorína.

1.6 Analýza realizovaných opatrení

Analýza realizovaných opatrení predstavuje zmapovanie reálnych skúseností obce Dolný Vadičov pri implementovaní investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja obce.

Tabuľka 20: **Preinvestované finančné prostriedky v rokoch 2011 - 2017**

Celková suma investície	EUR	%
• Obec	26 654	11,09
• Zdroje EÚ	99 332	41,32
• Štátny rozpočet	68 103	28,33
• Iné zdroje	46 306	19,26

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 31.8.2018

Obec Dolný Vadičov v rokoch 2011 – 2017 zrealizovala investičné a neinvestičné aktivity, ktoré sú zosumarizované v tabuľke č. 21 a 22. Ex-post hodnotenie najväčších aktivít naplánovaných v predchádzajúcom PHSR tvorí prílohu č. 5 tohto dokumentu.

Tabuľka 21: **Prehľad investičných aktivít obce Dolný Vadičov v rokoch 2011 – 2017**

Rok	Názov aktivity	Finančná alokácia v EUR
2011	• Rekonštrukcia – stavebné úpravy kultúrneho domu v obci Dolný Vadičov	• 150 935
2012	• Rekonštrukcia interiéru Materskej škôlky	• 7 185
2013	• Revitalizácia verejného priestranstva - Vytvorenie oddychovej zóny a športovej plochy pri MŠ • Vybudovanie prístrešku pred Domom smútku	• 14 830 • 1 741
2014	• Zelená oáza oddychu • Kamerový systém v obci Dolný Vadičov	• 2 765 • 5 669
2015	• Obnova detského ihriska v areáli MŠ	• 3 000
2016	• Detské dopravné ihrisko • Úprava verejného priestranstva v centre obce Dolný Vadičov • Zateplenie budovy MŠ	• 1 965 • 3 683 • 35 988
2017	• Miestna prístupová komunikácia Ypsilonka • Úprava námestia pred Obecným úradom • Obnova sústavy verejného osvetlenia • Rekonštrukcia sociálnych zariadení v MŠ	• 1 976 • 4 434 • 54 000 • 5 820

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

Tabuľka 22: **Prehľad neinvestičných aktivít obce Dolný Vadičov v rokoch 2011 – 2017**

Rok	Názov aktivity	Finančná alokácia v EUR
2011	<ul style="list-style-type: none"> • Údržba miestnych komunikácií po povodniach	<ul style="list-style-type: none"> • 23 967
2012	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizácia MŠ	<ul style="list-style-type: none"> • 2 139
2013	<ul style="list-style-type: none"> • Požiarna ochrana-údržba špeciálnych strojov • Miestne komunikácie – Cestná infraštruktúra-opravy a udržiavanie miestnych komunikácií	<ul style="list-style-type: none"> • 1 338 • 6 534
2014	<ul style="list-style-type: none"> • Rutinná a štandardná údržba miestnych komunikácií	<ul style="list-style-type: none"> • 1 821
2015	<ul style="list-style-type: none"> • Oprava a modernizácia strechy MŠ • Garáž pri požiarnej zbrojnici - oprava	<ul style="list-style-type: none"> • 7 800 • 1 769
2016	<ul style="list-style-type: none"> • MŠ – údržba budovy	<ul style="list-style-type: none"> • 604
2017	<ul style="list-style-type: none"> • Rutinná štandardná údržba miestnych komunikácií	<ul style="list-style-type: none"> • 4 362

Zdroj: Obecný úrad Dolný Vadičov k 1.1.2018

1.7 Hlavné vonkajšie faktory rozvoja územia

Obec Dolný Vadičov je súčasťou Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK), ktorý identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia regiónu Kysuce a následne okresu Kysucké Nové Mesto, a ktorý priamo alebo nepriamo ovplyvňuje vývoj obce Dolný Vadičov.

Okres Kysucké Nové Mesto je po mestských okresoch Bratislavy a Košíc najmenším z okresov v SR, aj Žilinského kraja, pričom jeho rozloha zaberá 2,6 % kraja. Jeho rozloha je iba 174 km². Nachádza sa na severozápade republiky a susedí len s dvoma okresmi, Čadcou a Žilinou. Územie má členitý povrch, do okresu zasahujú pohoria Vonkajších Karpát, a to Javorníky a Kysucká vrchovina a preteká ním rieka Kysuca. Prevažná časť okresu je zalesnená. V okrese sa nachádzajú prírodné rezervácie a kultúrne dedičstvo tvorí aj archeologická lokalita Koscelisko pri Radoli. Na úpätí vrchu Ladonhory boli pred rokom 1400 n. l. nájdené pozostatky z civilizácie. Z okresov v Žilinskom kraji je okres KNM s najmenším počtom kultúrnych pamiatok. Hustota zaľudnenia v okrese je jedna z najvyšších v SR, ale počtom obyvateľov patrí medzi menšie. V okrese sa nachádza 14 obcí a okresné mesto. Hospodárstvo okresu zaujíma významné miesto, rozvoj zaznamenáva vďaka príchodu zahraničných investorov do priemyselného parku v Kysuckom Novom Meste. Priemyselná výroba je orientovaná predovšetkým na strojársku výrobu. Nadpriemerný počet podnikov na tisíc obyvateľov voči Žilinskému kraju je v stavebníctve. Situovanie regiónu Kysuce dáva dobré predpoklady rozvoju obchodu, dopravy a skladovania. Dobrú tradíciu tu má strojársky priemysel. Okres sa rozkladá na významnej oblasti pestovania zemiakov. Okresom prechádza hlavný železničný a cestný ťah zo Žiliny a Považia do Českej a Poľskej republiky. V súčasnosti sa dokončuje modernizácia železničnej trati Krásno nad Kysucou – Kysucké Nové Mesto – Žilina, ktorej prestavbu spolufinancovala Európska únia. Zlepšením technickej infraštruktúry trate bude zaradený tento úsek medzi európske magistraly E40.

Miera evidovanej nezamestnanosti je v regióne dlhodobo nadpriemerná, čo má dopad aj na výšku negatívneho migračného salda. V júni 2018 bola celková nezamestnanosť na Slovensku 6,58%, pričom nezamestnanosť v okrese KNM je na úrovni 4,36% a v okrese Žilina 3,49%. V roku 2018 mala nezamestnanosť klesajúcu tendenciu, až do júna 2018 kedy na úrady práce pribudli absolventi škôl. V Žilinskom kraji je nezamestnanosť na úrovni 4,26%. V roku 2016 malo, z celkového počtu 2 890 samostatných obcí, vybudovanú verejnú kanalizáciu 1 081 obcí (t.j. 37,4 % z celkového počtu obcí SR). Na verejnú kanalizáciu bolo v roku 2016 napojených 66,4 % z celkového počtu obyvateľov SR. Oproti roku 2000 to predstavuje nárast o 10,1 %, medziročný nárast je len 1,2 %. Podiel obyvateľov okresu Kysucké Nové Mesto pripojených na verejnú kanalizáciu bol v roku 2016 na úrovni 51 – 70%.

Z celkového počtu obyvateľstva Žilinského kraja bolo k 1.1.2005 zásobovaných pitnou vodou 87,2 %. V okrese Žilina je to 90,6% a v okrese Kysucké Nové Mesto 83,8%. V regióne Kysúc, okresy Čadca a Kysucké Nové Mesto, je najmenej obyvateľov zásobovaných z verejného vodovodu. Obec Dolný Vadičov má nedostatočnú výdatnosť vodného zdroja, preto je, v Pláne rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja, navrhnuté riešenie prepojenia obecného vodovodu na vodovod Horný Vadičov.

Tri uvedené najväčšie konkurenčné výhody okresu KNM:

- disciplína a pracovitosť zamestnancov,
- nízka nezamestnanosť,
- dostupnosť finančných a kapitálových zdrojov,
- schopnosť podnikov využívať najnovšie technológie.

Tri uvedené najväčšie nevýhody okresu KNM:

- nízka vymožitelnosť práva na okresnom súde v Žiline,
- rozmach nekalého podnikania,
- elektronická komunikácia s úradmi,
- hospodárenie samospráv,
- potenciál pre rozvoj cestovného ruchu.

Nedostatky v okrese Kysucké Nové Mesto sú rovnaké a ich riešenie je naliehavé pre celý štát. Okrem vyššej vymožitelnosti práva je potrebné transparentné a efektívne hospodárenie verejných inštitúcií, odstránenie byrokracie a maximalizovanie kontaktov s úradmi elektronickou cestou. Kysuckému Novému Mestu by ešte navyše pomohla vyššia migrácia pracovnej sily či zvýšenie znalosti cudzích jazykov. To je úloha pre štátnu správu i samosprávu.

ŽSK je ostatný vidiecky, konkurencieschopný región, s vysokou atraktivitou a pozíciou pre investorov, kraj s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou aj Poľskou republikou. Na základe ekonomickej štruktúry sa ŽSK považuje za región s perspektívne sa rozvíjajúcimi službami, vrátane služieb v oblasti informácií a komunikácie. Z hľadiska výkonnosti priemyslu sa Žilinský kraj definitívne zaradil k vyspelejšiemu západu Slovenska. Vďaka svojmu prírodnému a kultúrno – historickému bohatstvu patrí Žilinský kraj dlhodobo medzi popredné regióny cestovného ruchu v SR. Žilinský kraj je dlhodobým lídrom v SR v počte ubytovacích zariadení i v počte prenocovaní v nich. Hoci počet hostí celkom nedosahuje úroveň Bratislavského kraja, dĺžka ich pobytu v Žilinskom kraji je dlhšia.

V okrese Kysucké Nové Mesto sa v roku 2013 ubytovalo 1 982 hostí, čo bol iba 0,2 % podiel zo všetkých návštevníkov Žilinského kraja. V porovnaní s r. 2012 došlo v Žilinskom kraji k nárastu návštevnosti o 8,2 %, v okrese Kysucké Nové Mesto došlo k nárastu návštevnosti iba o 1,7 % stavu z predchádzajúceho roka. Kým v Žilinskom kraji bol v roku 2016 priemerný počet prenocovaní 2,8 nocí, v okrese Kysucké Nové Mesto toto číslo dosiahlo hodnotu iba 1,9 nocí, čím sa okres zaradil spolu s okresom Bytča medzi okresy s najnižšou hodnotou tohto ukazovateľa v rámci Žilinského kraja. Zaujímavé však je, že kým podiel zahraničných návštevníkov v roku 2013, z celkového počtu hostí Žilinského kraja, bol 35,5 %, podiel zahraničných hostí, zo všetkých hostí okresu Kysucké Nové Mesto, činil 41,1 %, čo bol tretí najvyšší podiel medzi okresmi Žilinského kraja. Z toho vyplýva, že zahraničie pozná tento región, treba mu len ponúknuť viac informácií a ucelený balík služieb.

Žilinský kraj v porovnaní s inými regiónmi SR nepatrí medzi najbohatšie z hľadiska zásob a ťažby nerastných surovín. Nachádzajú sa tu ale bohaté ložiská stavebného kameňa a dolomitu.

ŽSK disponuje veľmi dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy. Územím kraja prechádzajú dôležité medzinárodné cestné ťahy: E50 Česko – Žilina – Košice – Ukrajina, E77 Poľsko – Trstená – Dolný Kubín – Šahy – Maďarsko, E442 Česko – Makov – Bytča – Žilina s pripojením na E50 a E75 Poľsko – Čadca – Žilina – Maďarsko – Rakúsko. Cez kraj vedie aj diaľničný ťah D1, ktorého ďalšie úseky sú stále vo výstavbe. Dobudovanie diaľničnej siete pomôže SR napojiť sa na medzinárodné koridory. Poloha Žilinského kraja je významná aj pre železničnú dopravu. Je tu priame spojenie na Poľsko železnicou cez Čadcu na Zwardoň a z Čiech cez Čadcu a Žilinu v smere na Košice alebo Bratislavu.

V súčasnosti sa Žilinský kraj radí medzi ekonomicky silnejšie kraje Slovenska. Je mimoriadne aktívny v oblasti podnikania MSP. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie ŽSK nízka. Celkom možno očakávať, že ŽSK má šancu si, aj vďaka novým priamym zahraničným investíciám, udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27.

Konkurenčná výhoda ŽSK je vo výhodnej geografickej polohe, nadregionálnych väzbách, dostatku kvalifikovanej pracovnej sily, konkurencieschopným priemyslom a predpokladom pre rozvoj vysokosofistikovaných služieb podporujúcich rozhodujúce priemyselné odvetvia. Troma uvedenými najväčšími konkurenčnými výhodami okresu sú vplyv polohy okresu na podnikanie, rozvojový potenciál okresu a vnímanie nezamestnanosti. Troma najväčšími nevýhodami sú vplyv korupcie na rozhodnutia úradov, vymožitelnosť práva na okresnom súde a byrokracia a prietahy v konaní na úradoch.

Strategické ciele:

- Rozvíjať ľudské zdroje a vytvárať dostatok nových pracovných miest v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou
- Zvyšovať produktivitu a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb
- Zvyšovať kvalitu života vidieckej populácie
- Rozvíjať nové, ekologicky orientované služby a MSP
- Využívať geotermálne pramene, pre ďalší rozvoj cestovného ruchu

Očakávané dopady:

- Zvýšenie využívania regionálnych zdrojov a vnútorného potenciálu regiónu
- Vznik nových väzieb medzi sektormi, odvetviami na regionálnej i medzinárodnej úrovni
- Rast zamestnanosti v sektore služieb
- Rozvoj vidieka
- Zlepšenie kapacít cestovného ruchu
- Zlepšenie kvality životného prostredia

1.8 SWOT analýza

SWOT analýza obce Dolný Vadičov stručne sumarizuje silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. Jej účelom je posúdenie vnútorných predpokladov obce k uskutočneniu svojich rozvojových zámernov. Na základe výsledkov SWOT analýzy obec formulovala priority na dosiahnutie strategického cieľa.

Pri spracúvaní analytických odporúčení sa okrem odpovedí z prieskumu a názorov občanov využili aj archívne písomné a dokumentačné materiály, súčasné štatistické údaje a hospodárske výsledky, ktoré určitým spôsobom objasňujú alebo poskytujú informácie z doterajšieho vývoja obce.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • región s kvalitným životným prostredím, nepoznačený priemyselnou výrobou • výhodná geografická poloha s dobrou dostupnosťou po miestnych komunikáciách a dobré dopravné spojenie s KNM a Žilinou • blízkosť pohorí Javorníky, Kysucká vrchovina a Malá Fatra so značnou rozlohou lesa • vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku • vybudovaná infraštruktúra (školsťvo, verejné plochy, plyn, elektrická energia, osvetlenie ....) • vlastné vodné zdroje • bohatá fauna a flóra, hubárska oblasť • výhodná poloha pre nemasové formy rekreácie a turizmu a poznávacie výlety do širšieho okolia • fungujúci separovaný zber • zachovávanie ľudových tradícií	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu investičných zámernov • nevybudovaná kanalizácia s ČOV • chýbajúce chodníky popri väčšine komunikácií v obci • nedostatočná vybavenosť obchodmi a službami • nedostatok pracovných príležitostí v obci a jej okolí, • malá odvaha a nízka motivácia obyvateľov vstupovať do podnikateľských aktivít • zvyšujúci sa priemerný vek obyvateľstva • nedostatočné environmentálne povedomie obyvateľstva • nedostatočné využitie potenciálu krajiny pre rekreáciu, turistiku a hospodársku činnosť • málo rozvinutý cestovný ruch • neexistujúce cezhraničné partnerstvá • zlé dopravné spojenie s Čadcou

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • možnosť celoročného cestovného ruchu - zimné aj letné športy • rozvoj poľnohospodárstva a agroturistiky • využitie pracovnej sily v obci • návrat tradičnej výroby a remesiel založených na miestnych tradíciách a zručnostiach obyvateľov • členstvo v združeniach využiť na tvorbu spoločných projektov • možnosti čerpania financií z eurofondov • rozšírenie separovaného zberu vybudovaním zberného dvora • veľmi dobré podmienky pre celoročnú rekreáciu, nemasové formy rekreácie a turizmus v extraviláne obce (cykloturistika, zimné športy a poznávacia turistika, zber lesných plodov) • využívanie OZE u fyzických osôb • využitie extravilánu na rozvoj rekreačných a voľnočasových aktivít • zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami pre rozvoj CR	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok obecného investičného kapitálu; • konzervatívnosť a nízky investičný potenciál obyvateľov • starnutie obyvateľov • nízka využiteľnosť pracovnej sily na území obce • nevyužitie prírodného turistického potenciálu • nedostatočná podpora malých a stredných podnikateľov a aktivít v cestovnom ruchu • odchod mladých a vzdelaných ľudí za prácou • devastácia ekologicky významných častí a prvkov krajiny • neúnosný rozvoj motorovej dopravy a jeho tlak na prírodné a životné prostredie • legislatíva a korupčné prostredie v SR • klientelizmus pri získavaní finančných prostriedkov z EÚ

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

2.1 Vízia územia

Vízia obce Dolný Vadičov je výsledkom spoločnej komunikácie zástupcov obce, poslancov, ako aj vyhodnotenia prieskumu u obyvateľov obce. Na základe potrieb zúčastnených strán bola naformulovaná a aktualizovaná vízia obce Dolný Vadičov pre obdobie do roku 2025.

„Obec Dolný Vadičov je ekonomicky, sociálne a kultúrne sa rozvíjajúca obec, ktorá sa prioritne zameriava na maximálne uspokojenie potrieb a zabezpečenie podmienok pre harmonický život všetkých svojich obyvateľov.

Obec Dolný Vadičov sa do roku 2025 stane modernou obcou strednej veľkosti s dobudovanou infraštruktúrou, so zameraním na využitie svojich prírodných, materiálnych, ľudských zdrojov, zvyklostí a tradícií.

Bude tiež vyhľadávanou lokalitou pre rekreačný cestovný ruch“

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2 zák. č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

V rámci plánu rozvoja obce v roku 2007 bolo na obdobie do roku 2013 stanovených 5 priorít rozvoja obce. Najviac aktivít bolo naplánovaných na dobudovanie a modernizáciu infraštruktúry obce – zrekonštruovať, modernizovať a budovať miestne komunikácie, zrekonštruovať a dostavať športový areál, rekonštruovať a rozšíriť verejné osvetlenie, upraviť verejné priestranstvo a verejnú zeleň. Z plánovaných zámerov sa časť podarilo zrealizovať, zvyšná časť nás ešte čaká. V ďalšom období sa chceme, okrem dobudovania technickej infraštruktúry, zamerať na zlepšenie služieb pre obyvateľov, na zvýšenie atraktivity obce pre návštevníkov a turistov a na budovanie vzťahov miestnej komunity, nakoľko z mladších vekových kategórií sa postupne vytráca lokálpatriotizmus, vzťah k obci a jej prostrediu, v ktorom žijú. Mladí ľudia odchádzajú za prácou do zahraničia, alebo do väčších miest a obyvateľstvo nám postupne starne.

2.2 Strategický cieľ

*Vytvorenie kvalitných podmienok pre bývanie, prácu a oddych obyvateľov obce
a zároveň kvalitných služieb pre návštevníkov obce,
pri zachovaní tradičných hodnôt a koloritu vidieckeho prostredia,
pri dodržaní princípov trvaloudržateľného rozvoja,
bez negatívnych dopadov na životné prostredie.*

2.3 Priority potrebné na dosiahnutie strategického cieľa

1. *Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov*
2. *Udržanie vidieckej krajiny a zlepšenie životného prostredia*
3. *Tvorba produktov a služieb v cestovnom ruchu a zvýšenie návštevnosti obce*

2.4 Opatrenia a aktivity na dosiahnutie priorít

Priorita č. 1: Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov

Časť infraštruktúry v obci sa vybuďovala v predchádzajúcom programovom období rokov 2007 – 2017 (podrobnejší popis je v kapitole 1.3). Pre ďalší rozvoj obce je nevyhnutné dobudovať a rekonštruovať technickú infraštruktúru a riešiť stav dopravnej infraštruktúry (najmä kanalizáciu, miestne komunikácie a chodníky pre peších). Kapacita materskej školy je postačujúca. Budova MŠ je zmodernizovaná, s dobrými tepelnotechnickými vlastnosťami a vybavením. Je potrebné vybudovať už dlho plánovaný bytový dom. Problémom obce je nevybudovaná verejná kanalizačná sieť. Spoločnosť SEVAK však nemá do roku 2025 pripravený projekt na odkanalizovanie obce Dolný Vadičov. Občania sa v súčasnosti viac ako na novú výstavbu orientujú na rekonštrukciu alebo prístavbu pôvodných domov za účelom bývania, alebo rekreáciu s cieľom využívať pokojné vidiecke prostredie pre život. Nakoľko počet obyvateľov v obci Dolný Vadičov je v posledných 4 rokoch cca na rovnakej úrovni, obec zatiaľ nemá pripravený zámer budovania ďalších bytových domov. V prípade potreby je obec pripravená rozšíriť intravilán obce o ďalšie lokality na bývanie v rodinných domoch, čomu prispôsobí aj výstavbu potrebnej infraštruktúry.

Sociálnu starostlivosť budeme aj naďalej zabezpečovať opatrovateľskou službou, prípadne denným stacionárom. Na to bude potrebné spracovanie dokumentu, ktorý túto situáciu posúdi a navrhne možné riešenie, aj v spolupráci s okolitými obcami. Obyvateľom, ktorí potrebujú nepretržitú starostlivosť budeme aj naďalej pomáhať pri umiestňovaní do sociálnych zariadení v spádovej oblasti.

Priorita	1. Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov
Opatrenie / aktivity	1.1 Zlepšenie služieb pre obyvateľov 1.1.1 Rekonštrukcia krytu miestnych komunikácií 1.1.2 Vybudovanie chodníka popri hlavnej ceste 1.1.3 Regulácia potoka 1.1.4 Budovanie športovísk 1.1.5 Úprava priestranstva okolo kultúrneho domu a obecného úradu 1.1.6 Rozšírenie a dobudovanie domu smútku
	1.2 Zlepšenie podmienok pre bývanie 1.2.1 Vybudovanie bytového domu 1.2.2 Inžinierske siete ku bytovému domu

	1.2.3 Vybudovanie parkovacích plôch 1.2.4 Podpora IBV a rekonštrukcie existujúcich domov
	1.3 Rozvoj poskytovania sociálnych služieb 1.3.1 Príprava podmienok a vybudovanie denného centra pre seniorov 1.3.2 Zabezpečenie odborného vzdelávania pracovníkov obce v oblasti sociálnej práce pre potreby základného sociálneho poradenstva
Ukazovatele	<i>Dĺžka rekonštruovaných miestnych komunikácií</i> <i>Dĺžka vybudovaného chodníka</i> <i>Dĺžka regulácie potoka</i> <i>Počet m² upravených verejných priestranstiev</i> <i>Počet nových bytových jednotiek</i> <i>Počet nových obyvateľov obce</i> <i>Počet vybudovaných a zrekonštruovaných rodinných domov</i> <i>Počet rekonštruovaných objektov</i> <i>Počet vybudovaných parkovacích plôch</i> <i>Počet nových športovísk</i> <i>Počet školení pre pracovníkov obce v oblasti sociálnej starostlivosti</i> <i>Počet obyvateľov navštevujúcich denné centrum</i> <i>Počet aktivít zrealizovaných v dennom centre pre seniorov</i>
Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, ŠFRB, ERDF, ESF, KF, súkromné a iné zdroje
Súlad so stratégiou rozvoja ŽSK	Strategický cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť využívania prírodných zdrojov <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ 1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej dopravy a nemotorovej dopravy

Priorita č. 2: Udržanie a zlepšenie vidieckej krajiny a životného prostredia

Obec Dolný Vadičov sa nachádza na konci Vadičovskej doliny v nádhernom prírodnom prostredí Kysuckej vrchoviny. Pre zachovanie prírodného a krajinného potenciálu je potrebné venovať vyššiu pozornosť zlepšeniu kvality životného prostredia. Je potrebné zvýšiť starostlivosť nielen o zložky životného prostredia – voda, pôda, ovzdušie, ale aj zabezpečiť komplexnú starostlivosť o krajinu ako celok. Na zabezpečenie tohto cieľa v obci Dolný Vadičov je potrebná osveta obyvateľov, vlastníkov pozemkov a ostatných užívateľov územia najmä v oblasti separácie odpadu a využívania obnoviteľných zdrojov energie. Obec zabezpečuje riešenie odpadového hospodárstva, separovaným zberom. Napriek tomu ešte

stále vznikajú náhodné „čierne skládky odpadu“. Pri plánovanom rozvoji obce v oblasti cestovného ruchu bude potrebné vytvoriť aj systém zberu odpadu v okolitej prírode.

Pre obyvateľov obce nie sú v obci v súčasnosti vytvorené dostatočné možnosti zamestnať sa. Obyvatelia za prácou väčšinou dochádzajú do Kysuckého Nového mesta alebo krajského mesta Žilina, ale aj do zahraničia. Nedostatočná je aj vybavenosť obchodmi a službami.

V záujme obce preto je podpora vzniku malých prevádzok a služieb pre obyvateľov a tým vytváranie nových pracovných miest v obci.

S cieľom vytvorenia fungujúcej a spolupracujúcej miestnej komunity je potrebné zapojiť obyvateľov do procesu rozvoja obce a vytvoriť podmienky pre vzájomnú spoluprácu všetkých aktívnych organizácií a jednotlivcov. Treba využiť naozaj veľkú ochotu obyvateľov zapájať sa do diania v obci. Preto je v záujme obce podporovať komunitné aktivity, oživovať tradície, podporovať kreativitu a zručnosti obyvateľov, podporovať malých a stredných podnikateľov, talentovaných žiakov a do budúcnosti vytvárať podmienky pre rozvoj zamestnanosti v obci.

Priorita	2. Udržanie vidieckej krajiny a zlepšenie životného prostredia
Opatrenie / aktivity	2.1 Zvýšiť environmentálne povedomie občanov 2.1.1 Zvýšenie množstva separovaných komodít 2.1.2 Podpora zvýšenia a zefektívnenia separovaného zberu s cieľom znížiť množstvo zmesového KO - osвета a propagácia 2.1.3 Environmentálna výchova obyvateľov v oblasti separovaného zberu
	2.2 Aktivizovať obyvateľov k rozvoju komunitného života 2.2.1 Podpora vzniku komunitného centra 2.2.2 Podpora aktivít jednotlivcov a miestnych záujmových a profesných združení 2.2.3 Vytváranie partnerstiev – cezhraničná spolupráca 2.2.4 Podpora cezhraničných aktivít podporujúcich prírodné a kultúrne dedičstvo
Ukazovatele	<i>Objem vyseparovaného odpadu Počet domácností zapojených do separovaného zberu Počet nových separovaných komodít Suma ušetrených zdrojov na zber tuhého komunálneho odpadu Počet aktivít na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov Počet vydaných osvetových materiálov pre verejnosť Počet návštevníkov www.stranky.obce Počet zapojených aktívnych subjektov do verejných činností Počet oživených ľudových tradícií Počet podporených záujmových združení a športových aktivít Výška finančných prostriedkov na podporu obecných aktivít Počet získaných partnerov pre realizáciu aktivít v obci Počet vytvorených partnerstiev Počet občanov a organizácií zapojených do organizácie obecných podujatí Počet zrealizovaných voľnočasových a komunitných podujatí</i>
Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, ERDF, súkromné a iné zdroje
Súlad so stratégiou rozvoja ŽSK	Strategický cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť

využívania prírodných zdrojov

- Špecifický cieľ 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

Strategický cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti

- Špecifický cieľ 4.1 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku
- Špecifický cieľ 4.3 Podporovať spoluprácu v kraji a Európe

Priorita č. 3: Tvorba produktov a služieb v CR a zvýšenie návštevnosti obce

Obec Dolný Vadičov nemá perspektívu stať sa centrom priemyslu, ktorý by vytváral dostatok pracovných miest a dobré ekonomické zázemie pre obyvateľov. Vo svojom okolí ale má výnimočný prírodný potenciál pre rozvoj podnikania v oblasti cestovného ruchu, agroturistiky, ekoturistiky a remeselnej výroby. Okrem poľnohospodárstva sa v obci takmer nepodniká. Miestne zdroje nie sú dostatočne využívané, zanikajú pôvodné remeslá. V okolí obce sú vybudované 2 známe cyklistické trate a 5 turistických trás. Pešia a náučná turistika, bežecké trate však nie sú na dostačujúcej úrovni. K tomu, aby všetko čo Dolný Vadičov ponúka, začali, vo väčšej miere, využívať obyvatelia Slovenska a najmä neďalekých miest na rekreáciu a víkendový oddych, je potrebné dobudovanie základnej turistickkej infraštruktúry - odpočívadlá, informačné a orientačné tabule, turisticko-informačnú kanceláriu resp. inú podobnú službu, ktorá by toto všetko spropagovala. V obci prakticky neexistuje ani ubytovanie na súkromí. Informácie turistom v prípade potreby poskytuje obecný úrad. Prostredie obce a okolitá príroda ale predstavuje vhodný potenciál pre rozvoj oddychových a relaxačných aktivít. Obec musí vo väčšej miere začať využívať svoje tradície, históriu ako aj prírodný potenciál v prospech vlastnej ekonomickej prosperity. Spolupráca na regionálnej úrovni je v rámci novovzniknutej Miestnej akčnej skupiny Dolné Kysuce. Prostredníctvom tejto organizácií je možné riešiť aj propagáciu obce, ktorá je v súčasnosti minimálna, chýbajú obecné propagačné materiály a komplexná ponuka pre turistov a návštevníkov obce. Okolie obce Dolný Vadičov má šancu stať sa centrom relaxu pre rodiny s deťmi, mladšie vekové ročníky ale aj zahraničných turistov.

Priorita	3. Tvorba produktov a služieb v CR a zvýšenie návštevnosti obce
Opatrenie / aktivita	3.1 Zachovanie kultúrno – historického dedičstva a rozvoj kultúrnych a voľnočasových aktivít 3.1.1 Podpora obnovy remesiel typických pre Dolný Vadičov 3.1.2 Oživovanie ľudových tradícií prostredníctvom miestnych združení a spolkov
	3.2 Zvýšiť atraktivitu obce pre rozvoj cestovného ruchu 3.2.1 Budovanie cyklistických trás, vychádzkových trás a zimných trás pre bežky 3.2.2 Budovanie náučných chodníkov 3.2.3 Budovanie informačných tabúl v obci informujúcich o kultúrnych hodnotách obce a atraktivitách v jej okolí 3.2.4 Organizovanie kultúrnych a športových podujatí zameraných na regionálnu turistiku 3.2.5 Podpora budovania ubytovania na súkromí a podpora rozvoja chatárskej a chalupárskej rekreácie

Ukazovatele	<i>Dĺžka vychádzkových trás a náučných chodníkov</i> <i>Počet zriadených náučných chodníkov</i> <i>Dĺžka vybudovaných bežkárskejších tratí</i> <i>Počet nových informačných tabúl</i> <i>Počet aktivít zorganizovaných miestnymi združeniami</i> <i>Počet novovzniknutých služieb v cestovnom ruchu</i> <i>Počet zorganizovaných podujatí zameraných na regionálnu turistiku</i> <i>Počet nových chát a chalúp poskytujúcich ubytovanie</i> <i>Počet ubytovaní v obci</i> <i>Počet oživených remesiel</i> <i>Počet návštevníkov obce</i>
Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, ERDF, súkromné a iné zdroje
Súlad so stratégiou rozvoja ŽSK	Strategický cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ 1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej dopravy a nemotorovej dopravy Strategický cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ 4.2 - Rozvíjať cestovný ruch, • Špecifický cieľ 4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja

Tabuľka 23: Oprávnení užívateľa opatrení

Opatrenie	Užívateľa
1.2 Zlepšenie služieb pre obyvateľov	obyvatelia obce, miestne iniciatívy podnikatelia, návštevníci obce
1.1 Zlepšenie podmienok pre bývanie	obyvatelia obce, návštevníci obce
1.3 Zlepšenie úrovne poskytovania sociálnych služieb	obyvatelia obce, seniory, miestne iniciatívy, subjekty podnikajúce v službách verejnosti
2.1 Zvyšiť environmentálne povedomie občanov	obyvatelia obce, miestne iniciatívy, podnikatelia, návštevníci obce a turisti
2.2 Aktivizovať obyvateľov k rozvoju komunitného života	obyvatelia, obec, podnikatelia, FO, remeselníci, materská škola, seniory, miestne iniciatívy, neziskové organizácie
3.1 Zachovanie kultúrno – historického dedičstva a rozvoj kultúrnych a voľnočasových aktivít	obyvatelia obce, remeselníci, materská škola, seniory, FO, miestne iniciatívy, podnikatelia, turisti a návštevníci obce
3.2 Zvyšiť atraktivitu obce pre rozvoj cestovného ruchu	obyvatelia obce, vlastníci pozemkov a objektov, FO, podnikatelia, turisti a návštevníci obce

3. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia PHSR a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu v súlade so stanovenými merateľnými ukazovateľmi, vecným a časovým harmonogram realizácie PHSR formou akčného plánu.

3.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Nositeľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov na roky 2018 - 2025, ako strednodobého plánovacieho nástroja hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, je Obecný úrad Dolný Vadičov, ktorý prostredníctvom PHSR zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj. V súčinnosti s poslancami obecného zastupiteľstva a zriadenými komisiami pripravuje vízie obce a stratégiu na jej plnenie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vypracováva PHSR, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o neziskových organizáciách fungujúcich v obci, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Obecný úrad analyzuje aktivity, ktoré je možné spolufinancovať z európskych alebo štátnych zdrojov, prípadne zo zdrojov mimovládnych organizácií, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov a ďalšie pravidlá pre získanie finančných prostriedkov. Pri príprave projektov spolupracuje s externými spolupracovníkmi a organizáciami. Obecný úrad vytvára podmienky pre úspešnú realizáciu schválených projektov, monitoruje priebeh ich realizácie, komunikuje s riadiacim orgánom, kontroluje práce vykonané počas realizácie projektov, hodnotí ukončené projekty a v súlade s nimi hodnotí výsledky implementácie PHSR. Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHSR obce bude zabezpečená aj prostredníctvom príslušných komisií obecného zastupiteľstva, ktoré tiež kontrolujú dosahovanie stanovených cieľov PHSR obce Dolný Vadičov. Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni priorit i jednotlivých naplánovaných aktivít.

Do partnerstiev územnej spolupráce môžu vstupovať nasledujúce subjekty:

- orgány a inštitúcie štátnej správy a všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHSR obce Dolný Vadičov,
- občania ako užívatelia výsledkov realizovaných aktivít,
- podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúci aktivity na napĺňanie cieľov PHSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor,
- občianske a záujmové združenia v obci realizujúce svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Dolný Vadičov, v súlade s opatreniami a aktivitami PHSR obce, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce,
- Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúci sa na realizovaní akčného plánu v súlade s PHSR obce Dolný Vadičov na roky 2018 – 2025.

Akčný plán PHSR by mal byť priamo napojený na rozpočet obce a zároveň reflektovať jej kompetencie. Návrh systému riadenia a implementácie akčného plánu PHSR obce Dolný Vadičov je nasledovný:

- implementáciu akčného plánu monitoruje obecné zastupiteľstvo, ktoré posudzuje a schvaľuje návrhy na ich zmenu a doplnenie;
- realizáciu konkrétnych projektov zabezpečujú pracovníci úradu a starosta obce;
- kontrolným orgánom sú poslanci obce, súčinnosť poskytnú jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Dolný Vadičov.

Realizácia spracovaného PHSR vyžaduje systematickú prácu, kontrolu plnenia stanovených priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre fondy EÚ. Vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti sa odporúča spolupracovať s externou spoločnosťou, ktorá zabezpečí pre obec služby súvisiace s vypracovaním žiadostí na získanie nenávratných finančných prostriedkov, s implementáciou realizovaných projektov, s verejným obstarávaním a stavebným dozorom. V obci Dolný Vadičov je zriaďovanie ďalších orgánov v súvislosti s PHSR bezpredmetné.

3.2 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patrí aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Monitorovanie, ktorého nástrojmi sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov PHSR. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie PHSR daný aj externými faktormi mimo jeho dosahu, ktoré môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto sme sa pri tvorbe PHSR snažili identifikovať, pokiaľ možno, všetky faktory, ktoré môžu naplánované priority, opatrenia a aktivity ovplyvniť. Hodnotenie PHSR vychádza z údajov získaných na základe monitorovania. Stanovenie vhodných výsledkových a dopadových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a späťne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHSR sme definovali v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Cieľové hodnoty ukazovateľov predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie.

Monitorovanie

Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie priorít a opatrení PHSR a následne aktivít, s využitím systému merateľných ukazovateľov, ktoré budú priebežne aktualizované a konkretizované. Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory sú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z EÚ, štátneho rozpočtu alebo súkromných zdrojov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie PHSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHSR a podklady pre prijímanie ďalších rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Monitorovanie na úrovni cieľov a priorít PHSR ako celku bude zabezpečovať Obecný úrad obce Dolný Vadičov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR, predstavuje hodnotenie proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR a jeho súlad so stanovenými prioritami, analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupín aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas obdobia rokov 2016 – 2025, sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po jeho ukončení tzv. následné hodnotenie. Výsledky hodnotenia sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia je realizovaný vlastnými (internými) kapacitami obecného úradu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR. Pri hodnotení treba brať do úvahy skutočnosť, že návrhy do PHSR obce podávali rôzne cieľové skupiny obyvateľstva, inštitúcie aj jednotlivci. Nie všetky úlohy sú reálne z pohľadu samosprávy, nie všetky úlohy sú prioritné z pohľadu obecného zastupiteľstva a nie všetky úlohy je možné zrealizovať z vlastných prostriedkov obce, s prihliadnutím na „nenárokovateľnosť“ dotácií a nie celkom transparentný spôsob ich získavania. Niektoré úlohy môžu vychádzať z momentálnej nálady v obci či jednotlivých záujmov, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. PHSR nie je nemenný materiál, je to vytýčenie dlhodobých cieľov a potrieb obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecné zastupiteľstvo môže tento materiál kedykoľvek dopĺňať a aktualizovať.

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne, počas implementácie PHSR, skúmať rozsah, do akého sa finančné prostriedky využili, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie PHSR vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až po predloženie Záverečnej správy. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá obecný úrad obecnému zastupiteľstvu obce Dolný Vadičov najneskôr do 11 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHSR a priebežné správy o implementovaní PHSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Dolný Vadičov. Výsledky hodnotenia sú podkladom pri riadení realizácie PHSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných priorít.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHSR obce Dolný Vadičov. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHSR, t.j. programové obdobie, ktoré začína dňom schválenia PHSR obecným zastupiteľstvom a končí 31.12.2025. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí Obecný úrad Dolný Vadičov, ktorý ju do 11 mesiacov od ukončenia programového obdobia PHSR predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Tabuľka 24: **Plán hodnotenia a monitorovania**

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2018 - 2025		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania
Strategické hodnotenie	V roku 2021	Podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHSR	V roku 2020, 2022, 2024, 2026	Hodnotenie v konsolidovanej výročnej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri značnom odklone od stanovených priorít a hodnôt ukazovateľov.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2025	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolóra, podnetu poslancov.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

3.3 Komunikačný plán

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHSR prostredníctvom verejných zasadnutí obecného zastupiteľstva, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude Obecný úrad Dolný Vadičov.

Tabuľka 25: **Komunikačný plán pre fázu realizácie PHSR**

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	12/2019	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Doplnenie štruktúry rozpočtu na roky 2019 – 2020 v príjmovej a výdavkovej časti.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	12/2020	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	12/2021	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ

						správa obce, Záverečný účet	
4.	12/2022	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	12/2023	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	12/2024	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	12/2025	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	12/2026	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Záverečná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

3.4 Akčný plán

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo strategického cieľa, je jeho logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektových aktivít. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj inštitúcie zodpovedné za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj možné zdroje financovania a oprávnených žiadateľov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v akčnom pláne sú uvedené v tis. €.

Tabuľka 26: Akčný plán pre prioritu č. 1

PRIORITA č. 1: Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov						
Opatrenie 1.1						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 1.1.1	Rekonštrukcia krytu miestnych komunikácií	50	verejné	2019-2023	stredne vysoký	Obec
Aktivita 1.1.2	Vybudovanie chodníka popri hlavnej ceste	20	verejné	2019-2023	stredne vysoký	Obec
Aktivita 1.1.3	Regulácia potoka	180	verejné	2019-2023	veľmi vysoký	Obec
Aktivita 1.1.4	Budovanie športovísk	25	verejné a súkromné	2022	stredne vysoký	Obec, neziskové organizácie, podnikateľské subjekty
Aktivita 1.1.5	Úprava priestranstva okolo kultúrneho domu a OÚ	100	verejné	2019-2020	stredne vysoký	Obec
Aktivita 1.1.6	Rozšírenie a dobudovanie domu smútku	20	verejné	2020	stredne vysoký	Obec
Opatrenie 1.2						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 1.2.1	Vybudovanie bytového domu	950	verejné a súkromné	2019	vysoký	obec

Aktivita 1.2.2	Inžinierske siete ku bytovému domu	70	verejné	2019	vysoký	obec
Aktivita 1.2.3	Vybudovanie parkovacích plôch	25	verejné	2019	stredne vysoký	obec
Aktivita 1.2.4	Podpora IBV a rekonštrukcie existujúcich domov	0	Súkromné FO	2019-2025	žiadny	FO
Opatrenie 1.3						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 1.3.1	Príprava podmienok a vybudovanie denného centra pre seniorov	20	verejné	2019-2025	stredne vysoký	Obec
Aktivita 1.3.2	Zabezpečenie odborného vzdelávania pracovníkov obce v oblasti sociálnej práce pre potreby základného sociálneho poradenstva	200 eur/rok	verejné	2018-2025	nízky	Obec

Tabuľka 27: Akčný plán pre prioritu č. 2

PRIORITA č. 2: Tvorba produktov a služieb v CR a zvýšenie návštevnosti obce						
Opatrenie 2.1						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 2.1.1	Zvýšenie množstva separovaných komodít	10	verejné	2019 -2025	nízky	obec
Aktivita 2.1.2	Podpora zvýšenia a zefektívnenia separovaného zberu s cieľom znížiť množstvo zmesového KO - osвета a propagácia	100 eur/rok	verejné	2018-2025	nízky	obec

Aktivita 2.1.3	Environmentálna výchova obyvateľov v oblasti separovaného zberu	100 eur/rok	verejné	2018-2025	nízky	obec
Opatrenie 2.2						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 2.2.1	Podpora vzniku komunitného centra	20	verejné	2020-2021	stredne vysoký	Obec, FO, neziskové organizácie
Aktivita 2.2.2	Podpora aktivít jednotlivcov a miestnych záujmových a profesných združení	3000 eur/rok	verejné	2018-2025	nízky	Obec, FO, neziskové organizácie
Aktivita 2.2.3	Vytváranie partnerstiev – cezhraničná spolupráca	30	verejné	2020-2025	stredne vysoký	Obec, neziskové organizácie
Aktivita 2.2.4	Podpora cezhraničných aktivít - prírodné a kultúrne dedičstvo	12	verejné	2020-2025	nízky	obec

Tabuľka 28: Akčný plán pre prioritu č. 3

PRIORITA č. 3: Udržanie a zlepšenie vidieckej krajiny a životného prostredia						
Opatrenie 3.1						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 3.1.1	Podpora obnovy remesiel typických pre Dolný Vadičov	podľa potreby	verejné	2019-2025	nízky	Obec, FO, neziskové organizácie
Aktivita 3.1.2	Oživovanie ľudových tradícií prostredníctvom miestnych združení a spolkov	200 eur/rok	verejné	2018-2025	nízky	Obec, FO, neziskové organizácie, súkromný sektor

Opatrenie 3.2						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 3.2.1	Budovanie cyklistických, vychádzkových trás a zimných trás pre bežky	15	verejné	2020-2023	nízky	Obec, neziskové organizácie, FO
Aktivita 3.2.2	Budovanie náučných chodníkov	12	verejné	2020-2023	nízky	Obec, neziskové organizácie
Aktivita 3.2.3	Budovanie informačných tabúl v obci informujúcich o kultúrnych hodnotách obce a atraktivitách v jej okolí	7	verejné	2020-2023	nízky	obec, VÚC, neziskové organizácie
Aktivita 3.2.4	Podpora kultúrnych a športových podujatí zameraných na regionálnu turistiku	podľa potreby	verejné	2018-2025	nízky	obec, FO, občianske a záujmové združenia v obci, neziskové organizácie
Aktivita 3.2.5	Podpora budovania ubytovania na súkromí a podpora rozvoja chatárskej a chalupárskej rekreácie	podľa potreby	súkromné	2018-2025	nízky	FO

Akčný plán priamo súvisí s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov. Kým PHSR identifikuje víziu a oblasti priorit, akčný plán definuje konkrétne aktivity, ktoré je potrebné realizovať na dosiahnutie stanovených cieľov v rokoch 2018 - 2025. Časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít je podrobne popísaný v tabuľkách č. 31, 33 a 35, časť 4.1 Finančný plán. Pre ďalšie roky je potrebné vypracovať nový akčný plán, ktorý zohľadní dosiahnuté výsledky z predchádzajúceho obdobia.

4. FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu PHSR je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje môžu byť vlastné zdroje obce, zdroje v súkromnom sektore a verejnej správe, alebo zdroje zahraničné, v súčasnosti sú to najmä prostriedky Európskej únie.

V súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja) je regionálny rozvoj na území SR financovaný z viacerých zdrojov, z ktorých hlavnými zdrojmi sú:

- zdroje štátneho rozpočtu,
- štátnych účelových fondov,
- rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy,
- iné zdroje (úvery, PPP projekty).

Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie na to určené.

Výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít je stanovená orientačne. Finančná časť sa bude upravovať priebežne počas naplánovaného obdobia a konkretizovať v závislosti od možností obecného rozpočtu ako i reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, prípadne iných zdrojov financovania.

Tabuľka 29: **Indikatívny rozpočet - sumarizácia**

	ROK							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PRIORITA 1								
<i>Opatrenie 1.1</i>		100	120	50	75	50		
<i>Opatrenie 1.2</i>		1045						
<i>Opatrenie 1.3</i>	0,2	0,2	5,2	5,2	5,2	5,2	0,2	0,2
PRIORITA 2								
<i>Opatrenie 2.1</i>	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45
<i>Opatrenie 2.2</i>	3	3	20	20	10	10	10	10
PRIORITA 3								
<i>Opatrenie 3.1</i>	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
<i>Opatrenie 3.2</i>			8,5	8,5	8,5	8,5		

Vychádzajúc z vyššie zadaného strategického cieľa, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných projektových zámerov bol vypracovaný plán realizácie PHSR. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali jednotlivé opatrenia v rámci stanovených priorít realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané náklady v tis. €.

4.1 Finančný plán

Tabuľka 30: **Priorita č. 1 - Viac zdrojové financovanie v tis. EUR**

	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		Obec	EÚ	ŠR	VÚC	Spolu	
Opatrenie 1.1							
Aktivita 1.1.1	50	5		30	15	50	
Aktivita 1.1.2	20	20				20	
Aktivita 1.1.3	180	9		171		180	
Aktivita 1.1.4	25	1,5	21	2,5		25	
Aktivita 1.1.5	100		85	15		100	
Aktivita 1.1.6	20	1	17	2		20	
SPOLU	395	36,5	123	220,5	15	395	
Opatrenie 1.2							
Aktivita 1.2.1	950	475		457		950	
Aktivita 1.2.2	70	24		46		70	
Aktivita 1.2.3	25	25				25	
Aktivita 1.2.4	-						
SPOLU	1 045	524		503		1 045	
Opatrenie 1.3							
Aktivita 1.3.1	20	9		5	3	17	3
Aktivita 1.3.2	1,6	1,6				1,6	
SPOLU	21,6	10,6		5	3	18,6	3
PRIORITA SPOLU							

ZDROJE FINANCOVANIA EÚ:

INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie.

- Investičná priorita č. 4.1: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania

OP KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Prioritná os: 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

- Investičná priorita 4.3. Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania
Špecifický cieľ: 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

- Opatrenie 19: LEADER prostredníctvom MAS
- Opatrenie č. 8: Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov

ŠTÁTNE ZDROJE FINANCOVANIA

Environmentálny fond

Štátny fond na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie.

Národný projekt Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry: „Zelená domácnostiam“

Rodinné a bytové domy sa môžu uchádzať o podporu formou príspevku na inštaláciu malých zariadení na využívanie OZE, t.j. na výrobu elektriny zo slnka a vetra s výkonom do 10 kW a zariadenia na výrobu tepla - tepelné čerpadlá, kotle na biomasu a solárne kolektory.

Dotácie:

- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Ministerstvo financií SR
- Ministerstvo hospodárstva SR
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Žilinský samosprávny kraj
- Výťažok z lotérií

Tabuľka 31: **Priorita č. 1 - Harmonogram realizácie aktivít**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Opatrenie 1.1								
Aktivita 1.1.1								
Aktivita 1.1.2								
Aktivita 1.1.3								
Aktivita 1.1.4								
Aktivita 1.1.5								
Aktivita 1.1.6								
Opatrenie 1.2								
Aktivita 1.2.1								
Aktivita 1.2.2								
Aktivita 1.2.3								
Aktivita 1.2.4								
Opatrenie 1.3								
Aktivita 1.3.1								
Aktivita 1.3.2								

Tabuľka 32: **Priorita č. 2 - Viac zdrojové financovanie v tis. EUR**

	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		Obec	EÚ	ŠR	VÚC	Spolu	
Opatrenie 2.1							
Aktivita 2.1.1	10	8	0	2	0	10	0
Aktivita 2.1.2	0,8	0,8	0	0	0	0,8	0
Aktivita 2.1.3	0,8	0,8	0	0	0	0,8	0
SPOLU	11,6	9,6	0	2	0	11,6	0
Opatrenie 2.2							
Aktivita 2.2.1	20	8	0	2	5	15	5
Aktivita 2.2.2	24	0	0	24	0	24	0
Aktivita 2.2.3	30	2	25	3	0	30	0
Aktivita 2.2.4	12	1	0	1	10	12	0
SPOLU	86	11	25	6	15	68	10
PRIORITA SPOLU							

ZDROJE FINANCOVANIA EÚ:INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM*Prioritná os č 5: Miestny rozvoj vedený komunitou*

- Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou
  - **Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií**

OP KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA*Prioritná os: 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry*

- Investičná priorita 1.1 Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek; Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

- Opatrenie 19: LEADER, prostredníctvom MAS

INTERREG V-A SLOVENSKÁ REPUBLIKA - ČESKÁ REPUBLIKA*Prioritná os 2: Kvalitné životné prostredie*

- Investičná priorita 3: Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

Prioritná os 3: Rozvoj miestnych iniciatív

- Investičná priorita 5: Podpora právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi a inštitúciami

ŠTÁTNE ZDROJE FINANCOVANIA

Dotácie:

- Ministerstvo vnútra SR
- Ministerstva kultúry SR
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Žilinského samosprávneho kraja
- Dotácie z výťažku lotérií

SÚKROMNÉ ZDROJE FINANCOVANIA

Nadácia pre deti Slovenska

Nadácia Pontis

Nadácia Slovenskej sporiteľne

Nadácia Orange

Tabuľka 33: **Priorita č. 2 - Harmonogram realizácie aktivít**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Opatrenie 2.1								
Aktivita 2.1.1								
Aktivita 2.1.2								
Aktivita 2.1.3								
Opatrenie 2.2								
Aktivita 2.2.1								
Aktivita 2.2.2								
Aktivita 2.2.3								
Aktivita 2.2.4								

Tabuľka 34: **Priorita č. 3 - Viac zdrojové financovanie v tis. EUR**

RIORITA č. 3: Viac zdrojové financovanie v tis. EUR							
	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		Obec	EÚ	ŠR	VÚC	Spolu	
Opatrenie 3.1							
Aktivita 3.1.1	-						
Aktivita 3.1.2	1,6	1,6				1,6	
SPOLU	1,6	1,6				1,6	
Opatrenie 3.2							
Aktivita 3.2.1	15	0,75	12,75	1,5		15	
Aktivita 3.2.2	12	0,6	10,2	1,2		12	
Aktivita 3.2.3	7	7				7	
Aktivita 3.2.4	-						
Aktivita 3.2.5	-						
SPOLU	34	8,35	22,95	2,7		34	
PRIORITA SPOLU							

ZDROJE FINANCOVANIA EÚ:

INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

Prioritná os č.3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch

- Investičná priorita č. 3.1: Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov
  - **Špecifický cieľ č. 3.1:** Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií.

Prioritná os č 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

- Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou
  - **Špecifický cieľ č. 5.1.1:** Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

- Opatrenie 19: LEADER, prostredníctvom MAS

INTERREG V-A SLOVENSKÁ REPUBLIKA - ČESKÁ REPUBLIKA

Prioritná os 2: Kvalitné životné prostredie

- Investičná priorita 3: Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

INTERREG V-A POĽSKÁ REPUBLIKA - SLOVENSKÁ REPUBLIKA**Prioritná os 1: Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia**

- Investičná priorita 6c: Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

ŠTÁTNE ZDROJE FINANCOVANIA Dotácie:

- Ministerstva kultúry SR,
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Žilinského samosprávneho kraja
- Dotácie z výťažku lotérií

SÚKROMNÉ ZDROJE FINANCOVANIA

Nadácia Ekopolis

Nadácia pre deti Slovenska

Nadácia Slovenskej sporiteľne

Nadácia SPP

Nadácia Orange

Greenways – Zelené cesty

Tabuľka 35: **Priorita č. 3 - Harmonogram realizácie aktivít**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Opatrenie 3.1								
Aktivita 3.1.1								
Aktivita 3.1.2								
Opatrenie 3.2								
Aktivita 3.2.1								
Aktivita 3.2.2								
Aktivita 3.2.3								
Aktivita 3.2.4								
Aktivita 3.2.5								

4.2 Pravidlá stratégie financovania štrukturálnych fondov a kohézneho fondu pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- ✓ výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu 2 – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
- ✓ v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- ✓ možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- ✓ v rámci jedného projektu sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Financovanie Projektov prijímateľa – obec

Pre prijímateľa – obec, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100 %

V prípade, ak je prijímateľom obec, prípadne rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zriadená obcou (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020, okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje. Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podpora takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému

optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu. Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu: výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov; podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.
- viac rozvinutých regiónov: výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov; podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní. V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;
- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu.

4.3 Pravidlá stratégie financovania štrukturálnych fondov a kohézneho fondu pre programové obdobie 2021 – 2027

Návrh nových pravidiel pre fondy na roky 2021 – 2027

Európska komisia dňa 29. mája 2018 zverejnila balík novej legislatívy EÚ pre politiku súdržnosti na roky 2021 – 2027, ktorý stanovuje pravidlá pre využívanie eurofondov v programovom období po roku 2020. Súčasťou je aj nová alokačná metodológia, t. j. stanovenie kritérií, na základe ktorých jednotlivé členské štáty EÚ spoznajú výšku národnej finančnej obálky, s ktorou budú môcť v novom programovom období 2021 – 2027 počítat'.

Podľa zverejneného návrhu by malo Slovensko v tomto období dostať 11,77 miliárd EUR v stálych cenách, resp. 13,3 miliárd EUR v bežných cenách.

Hlavné prvky modernizovanej politiky súdržnosti po roku 2020 by mali byť:

1. Zameranie na kľúčové investičné priority.
2. Politika súdržnosti pre všetky regióny a individuálnejší prístup k regionálnemu rozvoju.
3. Menej početné, jasnejšie a stručnejšie pravidlá.
4. Silnejšie prepojenie s európskym semestrom na zlepšenie investičného prostredia v Európe.

Návrh Viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027: „Moderný rozpočet pre Úniu, ktorá chráni, posilňuje a obhajuje“

Európska komisia dňa 2. 5. 2018 predstavila dlho očakávaný návrh viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027. Ide prvýkrát o rozpočet pre krajiny EÚ27 vo výške 1 279 miliárd EUR v bežných cenách. Európska komisia sa pri jeho zostavovaní zamerala hlavne na 5 princípov, na ktorých je návrh založený: 1) v súlade s politickým prioritami, 2) jasný a jednoduchý, 3) flexibilnejší, 4) realistický a pragmatický, 5) férový a rovnovážny. Navrhovaný rozpočet spája nové nástroje s modernizovanými programami s cieľom účinne plniť priority Únie a čeliť novým výzvam, prináša zvýšenie transparentnosti, zníženie počtu programov, zníženie byrokracie pre konečných prijímateľov, zvýšenie flexibility a väčšie prepojenie s európskym semestrom.

Návrh viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 bude v nastávajúcom období predmetom diskusií medzi členskými krajinami EÚ a zložitých negociácií v Rade EÚ, kde sa prijíma jednodhlasne a následne bude predmetom dialógu medzi EK, Radou EÚ a EP. Ambíciou EÚ je nájsť dohodu k návrhu viacročného finančného rámca pred voľbami do Európskeho parlamentu a summitom lídrov v Sibiu dňa 9. mája 2019.

Verejná konzultácia Európskej komisie k budúcnosti fondov EÚ po roku 2020

V termíne od 10.1. do 8.3.2018 bola, formou dotazníka, spustená verejná konzultácia k budúcnosti politiky súdržnosti EÚ a jej fondom po roku 2020. Konzultácia bola prístupná pre všetkých občanov a subjekty zapojené do prípravy a realizácie politiky súdržnosti EÚ, vrátane prijímateľov pomoci z fondov EÚ, ako sú národné, regionálne a miestne orgány, mimovládne organizácie, akademické inštitúcie, občianska spoločnosť a súkromné podniky.

Z hľadiska spoločných cieľov EÚ, proces verejnej konzultácie pokrýva ciele týkajúce sa hospodárskeho udržateľného rozvoja, zamestnanosti, zručnosti a vzdelávania, ako aj sociálnej inklúzie. Výsledky dotazníka budú zohľadnené pri príprave návrhu viacročného finančného rámca EÚ po roku 2020, ako aj budúcej architektúry politiky súdržnosti po roku 2020. Paralelne s uvedenou verejnou konzultáciou otvorila Európska komisia samostatný proces konzultácií v nasledovných piatich tematických oblastiach: investície, výskum a inovácie, podpora malých a stredných podnikateľov a jednotný trh; migrácia; bezpečnosť; strategická infraštruktúra; hodnoty a mobilita.

4.4 Finančné zabezpečenie realizácie PHSR obce Dolný Vadičov

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie stanovených priorít. Finančné sumy sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce, alebo bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVaR SR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce ako aj na spoločensko-ekonomických a legislatívnych podmienkach Slovenska.

ZÁVER

Aktualizovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Dolný Vadičov je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce. Je to otvorený dokument, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

*Aktualizovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov na obdobie 2018 – 2025 bol vypracovaný v roku 2018. Dňa 17.9.2018 bol schválený Uznesením Obecného zastupiteľstva č. **21/2018***

.....
Pečiatka obce

.....
Starostka obce

Názory vyjadrené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Vadičov sú výlučne oficiálnymi názormi obce Dolný Vadičov a jej obyvateľov.

PRÍLOHY

- Príloha č. 1: Zoznam použitých skratiek
- Príloha č. 2: Zoznam informačných zdrojov
- Príloha č. 3: Merateľné ukazovatele jednotlivých priorít
- Príloha č. 4: Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR
- Príloha č. 5: Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania PHSR na roky 2015 – 2022
- Príloha č. 6: Evidencia mimovládnych organizácií v obci Dolný Vadičov

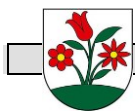

Príloha č. 1: ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
CR	Cestovný ruch
CVČ	Centrum voľného času
ČOV	Čistička odpadových vôd
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
El.	Elektrická energia
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EO	Ekvivalentných obyvateľov
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
IBV	Individuálna bytová výstavba
KD	Kultúrny dom
KF	Kohézny fond
IKT	Informačné a komunikačné technológie
KNM	Kysucké Nové Mesto
KO	Komunálny odpad
KÚ	Katastrálne územie
MAS	Miestna akčná skupina
MNV	Mestský národný výbor
MSP	Malý a stredný podnikateľ
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR
MŠ	Materská škola
ONV	Okresný národný výbor
OÚ	Obecný úrad
OZ	Obecné zastupiteľstvo
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD	Projektová dokumentácia
PHO	Pásma hygienickej ochrany
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

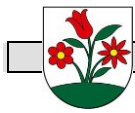

PPP projekt	Projekt verejno-súkromného partnerstva
SAD	Slovenská autobusová doprava
SR	Slovenská republika
STN	Slovenská technická norma
SPP	Slovenský plynárenský priemysel
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠR	Štátny rozpočet
TP	Tuhé palivo
TÚV	Teplá úžitková voda
TV	Televízny
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VO	Verejné osvetlenie
VS	Verejná správa
VTL	vysokotlakový
ZŠ	Základná škola
ŽP	Životné prostredie
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj

Príloha č. 2: ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV

1. PHSR obce Dolný Vadičov na roky 2007 – 2013
2. Program rozvoja bývania obce Dolný Vadičov 2016 – 2026
3. Interné materiály obce Dolný Vadičov a www.hornyvadicov.sk
4. Komunitný plán sociálnych služieb obce Dolný Vadičov 2018-2023
5. Základné údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, byty v SR, krajoch, okresoch a obciach, Štatistický úrad SR
6. Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja
7. Konkurencieschopné regióny 21
8. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2014 – 2020
9. Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC (verzia 2.0)
10. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020
11. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
12. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
13. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ 2014 - 2020
14. Operačný program Efektívna verejná správa 2014 - 2020
15. Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 - 2020
16. Operačný program Ľudské zdroje 2014 - 2020
17. Program rozvoja vidieka 20014 – 2020
18. Program rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020
19. Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 - 2020
20. Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014 - 2020
21. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenia k fondom)
22. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015
23. Stratégia EÚ 2020
24. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 2008 – 2015
25. Zákon č. 539/2008 Z.z. v znení zákona č.309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
26. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
27. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov

28. Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
29. Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov
30. Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v znení neskorších predpisov
31. Zákon č. 221/1996 Z.z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky
32. www.statistics.sk

Príloha č. 7: VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Ako ste celkovo spokojní s Vašou obcou, kde žijete, pracujete, (ako miesto pre život, výchovu detí, prežitie staroby, prácu, zábavu)

Respondenti sa zhodli na všeobecnej spokojnosti – je to neustále sa rozvíjajúca obec so zachovaním vidieckeho štýlu, v obci je pokojný život, skvelí ľudia a krásne prostredie.

- Veľmi pozitívne - **41%**
- Skôr pozitívne - **53%**
- Skôr negatívne
- Veľmi negatívne

Aký je Váš najobľúbenejší spôsob trávenia voľného času:

Prechádzky a čas s rodinou, opekanie, bicyklovanie, relax v prírode, záhrada, domáce práce, šport

- Relax v prírode – **53%**
- Záhrada – **17,6%**
- Šport - **5,9%**
- Domáce práce – **5,9%**

Uved'te aký šport preferujete?

- Turistika - **35%**
- Bicyklovanie – **17,6%**
- Futbal – **11,8%**
- Hokej – **11,8%**
- Šípky, golf, tenis, jóga

Ste spokojní s verejnou dopravou - autobusovými, vlakovými spojmi?

Zvýšiť počet priamych autobusových spojov v pracovné dni 8,00 – 9,00 h, dopoludnia do Žiliny, zlepšiť spoje do Čadce a Žiliny, prečo bol zrušený spoj H.Vadičov Žilina o 9,00 h?, chýba večerný spoj v čase 19,30 – 21,30, chýba nočný spoj, zlé spoje do INA a ZVL KINEX

- Spokojní **47%**
- Nespokojní **35%**
- Chodím autom **11,8%**

Zhodnoťte kvalitu životného prostredia, známka od 1 do 5, 1 = najlepšie:

- Rozsah verejných plôch (parkov) - **2,7**
- Úroveň starostlivosti o verejné plochy - **2,7**
- Čistota a vzhľad obce, kde bývam - **2,4**
- Kvalita ovzdušia - **2**
- Miera hlučnosti – **2,4**

Aká je podľa Vás v obci bezpečnosť? Nebojím sa ...

(body v rozsahu 1 bezpečné až 5 nebezpečné)

- Nechať bez dozoru otvorené okno – **2,6**
- Chodiť počas dňa po uliciach bez obáv - **1,3**
- Chodiť v noci po uliciach bez obáv - **2,5**
- Nechať ísť dieťa samé z/do školy - **1,4**
- Ponechať dieťa samotné na športovisku/pieskovisku - **1,5**

Čo je najväčším problémom obce?

Ľudská závisť, kanalizácia, parkovanie, miestne komunikácie, chýbajúce futbalové ihrisko, miestne komunikácie, chýbajúce toalety a voda pri dome smútku, vadičovský potok, budova 120

- Vysoká úroveň kriminality, vandalizmu – **17,6%**
- Nedostatok možností trávenia voľného času – **23,5%**
- Nedostatočná vybavenosť obchodmi a službami – **35,3%**
- Nedostatok pracovných príležitostí – **5,9%**
- Iné – **41,2 %**

Aké najväčšie pozitíva nachádzate v obci?

Separovanie, celonočné osvetlenie, riešenie bytovej otázky, príroda, ticho a kľud, kultúrne akcie a zachovávanie ľudových tradícií.

- Ticho a kľud – **11,8%**
- Kultúrne akcie – **23,5%**
- Šikovná starostka – **11,8%**

Čo by sa v obci malo rozhodne zmeniť?

Medziľudské vzťahy, úroveň kultúry, začať verejne diskutovať o rozhodnutiach samosprávy, ktoré sú vo verejnom záujme, parkovanie áut v dvoroch a nie na hlavnej ceste – najmä v zimnom období kôli odhŕňaniu, zakázať voľné behanie psov po obci. Niektorí občania by sa mali prestať báť rozvoja obce. Poriadok pred rodinnými domami.

- Kvalita ciest, chodníkov a bočných ciest **35,3%**
- Informovanosť občanov **11,7%**

Čo by v obci malo pribudnúť, aby ste tu boli spokojní?

- Regulácia Vadičovky **35,3%**
- Kanalizácia **29,4%**
- Futbalové alebo multifunkčné ihrisko **23,5%**
- Bytový dom **23,5%**
- Kostol, alebo zväčšenie domu smútku
- Úprava priestranstva okolo kultúrneho domu – hrozí zosuv svahu
- **Nemá sa zhoršovať alebo miznúť to, čo je v obci dobré**
- Detské ihrisko
- Väčšia starostlivosť o nebezpečné stromy popri hlavnej ceste, na cintoríne a v dolnej časti obce
- Viac divadelných a filmových predstavení

Vyjadrenie spokojnosti s týmito oblasťami, známka od 1 do 5, 1 = najlepšie:

- Dostupnosť a kvalita sociálnych služieb **3,1**
- Dostupnosť a kvalita zdravotných služieb **3,7 ...ale s týmto asi nič neviete urobiť**
- Dostupnosť a kvalita materskej školy **1,3**

- Dostupnosť a kvalita kultúrnych akcií **2,2**
- Kvalita športovísk **3,6**
- Kvalita detských ihrísk **2,4**
- Počet parkovacích miest **3,1**
- Počet zberných miest odpadu **1,3**
- Stav komunikácií **3,1**
- Stav chodníkov **4,3**
- Stav obecných budov **2,7**

V koryte obecného potoka sú veľké balvany, ktoré bránia prietoku vody, najmä poniže škôlky, čím vzniká pri silnejších dažďoch riziko povodne. Preto v oblasti domov 45 – 55 začína upadať cesta. Je potrebné zvýšiť kapacitu materskej školy a prijímať deti aj priebežne počas školského roka. Je nutné opraviť aj bočné cesty v obci a zlepšiť odhŕňanie snehu. Je potrebné zlikvidovať skládku odpadu.

Privítali by ste v obci „Škôlku/denné centrum pre seniorov“ Áno 59%, Nie 6%

Ste ochotní zapojiť sa do diania v obci? Áno 88,2%!!! nie 11,8%

Ak áno, akým spôsobom?

Organizovať spoločné brigády pre udržiavanie poriadku a čistoty v obci – kosenie, čistenie potokov a verejných priestranstiev, orezávanie stromov. Pomoc pri vedení krúžkov.

- hliadka čistoty verejných priestranstiev – **29%**
- práca s mládežou a deťmi – **35,3%**
- príprava kultúrnych a športových podujatí – **58,8%**
- odborná pomoc samospráve (ekonomika, právo, sociálna práca .....) - **17,6%**